

Et Paschalis PP. confirmatio honorum ad eam Ecclesiam spectantium, et omnium metropolitano-

auctoritate munimus, tibi tuisque successoribus confirmantes quaecumque metropolitano iure praeteritis temporibus pertinuisse noscuntur, videlicet Venusinum, Gravinam, Tricaricum, Tarsum, Potentiam, ut tu tuique legitimi successores potestatem habeatis canonice et decretabiliter in eis episcopos ordinandi ac consecrandi: salva in omnibus sanctae Romanae Ecclesiae auctoritate. Ad haec statuentes decernimus, ut quaecumque oppida, villae, vel Ecclesiae parochiales iure ab eadem Ecclesia Acheruntina possidentur, quaecumque bona in praesentiarum iuste ac canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus ac illibata permaneant: iis nimirum exceptis, quae Sedis Apostolicae privilegiis specialibus muniuntur. Pallium praeterea fraternitati tuae, plenitudinem videlicet pontificalis officii, ex Apostolicae Sedis liberalitate concedimus, quod te in Ecclesia tantum ad missarum solemnias subscriptis diebus noveris induendum, idest Nativitatis Domini, Epiphaniae, Hypapantes, in tribus solemnitatibus B. Mariae, Coenae Domini, Sabbati Sancti, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, nativitatis sancti Ioannis Baptistae, festivitatis Apostolorum omnium, Michaelis archangeli, commemorationis omnium Sanctorum, et eorum martyrum vel confessorum, qui in Acheruntina Ecclesia requiescunt, in consecratione ecclesiarum, episcoporum, presbyterorum et diaconorum, cuiusmodi nimirum volumus te per omnia genium vindicare. Huius siquidem indumenti honor, humilitas atque iustitia est. Tota ergo mente fraternitas tua se exhibere festinet, in prosperis humilem, et in adversis (si quando eveniunt) cum iustitia erectum: amicum bonis, perversis contrarium: nullius unquam faciem contra veritatem respicias: nullius unquam faciem premas: misericordiae operibus iuxta virtutem iustitiae insistas, et tamen insistere etiam supra virtutem cupias: infirmis compatiaris: benevolentibus congaudeas:

aliena damna propria reputes: de alienis gaudiis tamquam de propriis exultes: in corrigendis vitiis pie saevias: in fovendis virtutibus auditorum animas demulceas: in ira iudicium sine ira teneas: in tranquillitate autem severitatis iustae censuram non desoras. Haec est, frater charissime, pallii accepti dignitas, quam si sollicite servaveris, quod foris accepisse ostenderis, intus habebis. Fraternitatem tuam superna misratio per tempora multa incolumem conservare dignetur. Amen, amen.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus.

Datum Albani per manum Iohannis sanctae Romanae Ecclesiae diaconi cardinalis, decimosexto kal. iulii, indictione decimaquarta, incarnationis dominicae mcvj, pontificatus autem domni Paschalis II Papae, vii.

Dat. die 16 iunii anno Domini 1106, pontif. anno vii.

XXVII.

Confirmatio monasterii Sancti Stephani Laudensis dioecesis, et bonorum ad illud spectantium (1).

SUMMARIUM

Exordium. — A quo fuerit constructum monasterium hoc, cuius bona omnia ac donationes confirmantur. — Abbas a fratribus eligendus, et a summo Pontifice consecrandus. — Decretum immunitatis pro eodem monasterio: et poenae in eos, qui quidquam contra illud attentaverint. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto filio Guidoni abbati venerabilis monasterii Sancti Stephani, quod in Laudensi comitatu secus Padum situm est, eiusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Divinis praeceptis, et apostolicis informamur monitis, ut pro Ecclesiarum statu

(1) Edidit Ughell. Ital. Sac. tom. iv.

Paschalis PP. subscriptio.

Exordium

A quo fuerit constructum monasterium hoc, cuius bona omnia ac donationes confirmantur.

Abbas a fratribus eligendus, et a Summo Pontifice consecrandus.

Decretum immunitatis pro eodem monasterio: et poenae in eos, qui quidquam contra illud attentaverint.

impigro vigilemus affectu. Postulavit siquidem nos dilectio tua, praedecessorum nostrorum quaedam statuta firmare, et per ea vestri monasterii statum auctore Deo munire. Quod.... monasterium venerabilis comitissa Anselda cum filiis suis Lanfranco, Arduino et Magnifredo construxisse, et suis facultatibus ditasse cognoscitur. Per praesentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quaecumque praedia, quaecumque bona a praedicta comitissa vel eius filiis, seu ab aliis fidelibus de iure proprio data sunt, quaecumque etiam in futurum eidem monasterio concessione Pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium dari contigerit, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Confirmamus itaque supradicto Sancti Stephani monasterio adiacentem villam et castrum, infra quod idem monasterium constructum est, et caetera, quae in episcopi Nokeni chirographo continentur. Obeunte te, nunc eius loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia praeponatur, nisi quem fratres, vel fratrum pars consilii sanioris, vel de suo vel de alieno, si oportuerit, collegio secundum Dei timorem, et beati Benedicti regulam providerint eligendum. Electus autem ad Romanum Pontificem consecrandus accedat. Ad haec decernimus, ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut eius possessiones temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substantiatione et gubernatione concessa sunt, usibus profutura. Si qua ergo ecclesiastica saecularive persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire attentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore et Sanguine Dei et Domini nostri Redem-

ptoris Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiacet. Cunctis autem eidem loco servantibus iura, sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Signatur.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus.

Datum apud Placentiam per manum Iohannis S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, xvii kal. decembris, indictione xiv, incarn. dominicae anno mcvj, pontificatus autem domni Paschalis II Papae, viii.

Dat. die 15 novembris anno Domini 1106, pontif. anno viii.

XXVIII.

Confirmatio abbatis Ecclesiae S. Nicolai in Barensi civitate, et bonorum ad eamdem spectantium (1).

SUMMARIUM

De asportatione corporis S. Nicolai Barium. — Ecclesia ei dicata sub tutela Sedis Apostolicae recipitur; bonaque ad eam spectantia confirmantur. — Decretum immunitatis et exemptionis. — Privilegia nonnulla conceduntur. — Roboratio decreti huius. — Paschalis PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto in Christo filio Eustachio abbati Ecclesiae Sancti Nicolai, salutem et apostolicam benedictionem.

Praedecessoris nostri sanctae memoriae Victoris III temporibus, beati Nicolai corpus ex Graecorum partibus transmarinis in Barisanam urbem advectum totus pene orbis agnoscit: quod videlicet corpus praedecessor noster Urbanus II loco, quo nunc reverentia digna servatur, crypta inferiori summa cum veneratione recondidit, et altare desuper in honorem Do-

(1) Edidit Ughell. Ital. Sac. tom. vii.

PP. subscriptio.

De asportatione corporis S. Nicolai Barium

Concessio pallii et assignatio dierum quibus illo uti debeat archiep.

Ecclesia ei dicata sub tutela Sedis Apostolicae recipitur; bonaque ad eam spectantia confirmantur.

Decretum immunitatis et exemptionis

Privilegia nonnulla conceduntur

mini consecravit; petitumque est, et concessum dicitur, ut Beati Nicolai basilica in eodem loco aedificanda specialiter sub tutela mox Sedis Apostolicae servaretur. Quia igitur largiente Domino basilica eadem congrua iam aedificatione perfecta est, in loco videlicet iuris publici per ducis Rogerii chirographum dato, nos eandem domum, auctore Deo, mox futuram Ecclesiam postulante filio nostro eiusdem ducis germano Boemundo, Barensis nunc civitatis domino, sub tutela Apostolicae Sedis accipimus. Praesentis igitur privilegii pagina apostolica auctoritate sancimus, ut quaecumque praedia, quaecumque bona, vel a praedicto glorioso filio nostro Rogerio per beati Petri et nostram gratiam Apuliae, Calabriae et Siciliae duce, vel a praenominato fratre eius nunc Antiocheno principe Boemundo, seu a caeteris Christifidelibus, supradictae Sanctae (1) Nicolai ecclesiae de suo iure iam donata sunt, aut in futurum donari offerri contigerit, firma semper, quieta et illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut eius res auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, clericorum et pauperum usibus profutura. Tibi itaque tuisque successoribus facultatem concedimus, clericorum culpas absque episcopi contradictione debita charitate ac severitate corrigere. Si qua vero in vos gravior querela emergerit, nostrae seu successorum nostrorum audientiae reservetur. Nulli autem vel archiepiscopo vel episcopo licere volumus, ut Ecclesiam ipsam vel ipsius abbatem sine Romani Pontificis conscientia vel excommunicatione vel interdicto cohibeat, quatenus idem venerabilis locus, tanti confessoris corpore insignis, sicut per Romanum Pontificem prima consecrationis suscepit exordia, sic sub Romani semper Pontificis tutela et protectione subsistat. Si quis sane in cr-

(1) *Leges Sancti.* (R. T.)

stinum archiepiscopus, aut episcopus, imperator, aut rex, princeps, aut dux, comes, vice-comes, catapanus, stratego, iudex, castaldio, aut quaelibet ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore et Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiacet. Cunctis autem eidem loco iusta servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Raynerii scriptarii regionarii et notarii sacri palatii.

Ego PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus.

Datum apud Porticum beati Petri. Romae xiv kal. decembris per manum Iohannis S. R. E. diaconi cardinalis et bibliothecarii, indictione xiv, incarnationis dominicae anno millesimo centesimo sexto; pontificatus autem domni Paschalis II papae, viii.

Dat. die 18 novembris anno Domini 1106, pontif. anno viii.

XXIX.

Sacrosancta Lateranensis Ecclesia et Paroecia canonicis regularibus ordinis S. Augustini perpetuo conceditur, cum privilegiorum largitione.

SUMMARIUM

Lateranensis Ecclesiae locus venerabilis. —

1. Cuius paroeciae fines designantur, et iis canonicis conceditur paroecia ipsa administranda. — 2. Eximitur ab omni superioritate. — 3. Et inibi alia pia loca constru-

Roboratio decreti huius.

Paschalis PP. subscriptio.

prohibetur. — 4. Sanctio in perturbatores. — 5. Bona omnia pro privilegii observatoribus. — PP. et card. subscriptiones.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis Rocio Priori venerabilis basilicae Salvatoris, eiusque fratribus tam praesentibus quam futuris regularem vitam professis, in perpetuum, salutem et apostolicam benedictionem.

Lateranensis Ecclesiae locus venerabilis.

Quanto Lateranensis Ecclesia amplioris dignitatis ex antiqua institutione esse cognoscitur, tanto magis eundem venerabilem locum in maiori reverentia decet haberi, et ad eius incrementum tam spiritualiter quam temporaliter a nobis et aliis Dei fidelibus operam dari. Nec dubium, quod si religiosorum virorum petitionibus paterna benignitate annuimus, nostris opportunitatibus clementem Dominum reperimus.

Cuius paroeciae fines designantur, et iis canonicis conceditur paroecia ipsa administranda.

§ 1. Eapropter, dilecti in Domino filii, ob reverentiam Salvatoris, beatique Iohannis Baptistae, concedimus et confirmamus vobis vestrisque successoribus in perpetuum totam et integram paroeciam, ut in vita nostra et post obitum specialis oratio iugiter fiat pro nobis ad Dominum: videlicet ab ecclesia S. Nicolai de Forma per viam, quae venit a S. Stephano in Caelio Monte, et usque ad supradictam nostram basilicam Salvatoris, et a porta monasterii Sanctorum Quatuor Coronatorum descendente per clivum in via maiori, et exinde per stratam ex utraque parte usque ad campum Lateranensem, et revolvente supra ecclesiam Ss. Marcellini et Petri usque ad ecclesiam S. Bartholomaei de Capite Merulanei, et deinde ad S. Daniel, et exinde descendente ad portam urbis, et vertente ante ecclesiam S. Nicolai de Hospitali ad supradictam basilicam Salvatoris.

Eximitur ab omni superioritate

§ 2. Statuimusque, atque etiam auctoritate Sedis Apostolicae stabilimus, ut paroecia ipsa deinceps nulli alii ecclesiae, vel monasterio, aut piis locis, de spiritualibus atque divinis rebus teneatur

penitus respondere; sed quiete ac libere, sub praefatae basilicae Salvatoris iure, nomine parochiali in perpetuum maneat: salvo tamen iure haereditario, quod infra supradictos fines ad praefatas ecclesias, vel monasteria, aut pia loca pertinere dignoscitur.

Et inibi alia pia loca construere prohibetur.

§ 3. Praecipimus itaque, ut nulli personae fas sit, in supradicta parochia ecclesias aedificare, aut altare erigere, vel aliquam religionem ibidem instithere, praeter supradictam Salvatoris basilicam.

Sanctio in perturbatores

§ 4. Statuentes apostolica censura sub divini iudicii obsecratione, et anathematis interdicto, ut nullus unquam nostrorum successorum, vel alia quaelibet magna parvaeque persona huius nostri privilegii donum infringere aut inquietare praesumat. Si quis praeterea, quod non credimus, contra hoc nostrum apostolicum praeceptum venire aut agere tentaverit, anathematis vinculo sit innodatus, et a regno Dei et Domini nostri Iesu Christi sit alienus.

Bona omnia pro privilegii observatoribus.

§ 5. Qui vero pio intuitu custos et observator huius nostri privilegii extiterit, benedictionis gratiam a misericordissimo Domino nostro consequi mereatur in saecula saeculorum. Amen, amen, amen.

PP. et card. subscriptiones

Ego PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus.

Ego Lambertus Ostien. episcopus interfui, et subscr.

Ego Vincentius Portuen. episcopus subscr. Ego Cinthius Sabinen. episcopus interfui, et subscripsi.

Ego Denigo Tusculanus episcopus interfui, et subscr.

Ego Contradus Praenestinus episcopus subscr.

Ego Leo Albanen. episcopus interfui, et subscr.

Ego Benedictus presbyter cardinalis tit. Eudoxiae interfui, et subscr.

Ego Theobaldus presbyter card. tit. Pamachi subscr.

Ego Raynerius presb. card. tit. S. Eusebii subscr.

Ego Arnaldus presb. card. tit. S. Clementis interfui, et subsc.

Ego Raynerius presbyter cardinalis tit. Ss. Marcellini et Petri subscr.

Ego Otho presb. card. tit. Pastoris subsc.

Ego Petrus presb. card. tit. Equitii subscr.

Ego Amicus presb. card. interfui, et subscr.

Ego Paulus presb. card. S. Sixti subscr.

Ego Ionatas diac. card. Ss. Cosmae et Damiani subscr.

Ego Theoninus diaconus card. S. Mariae in Porticu interfui, et subscr.

Ego Gregorius card. diac. S. Angeli subscr.

Ego Iohannes diac. card. S. Adriani subscr.

Ego Gregorius diac. card. S. Luciae interfui et subscripsi.

Datum Laterani per manus Iohannis sanctae R. E. diac. card. ac bibliothecarii, vi kal. ianuarii, indictione xv, incarnationis dominicae mcv, pontificatus autem D. Paschalis II Papae, anno vii.

Dat. die 27 decembris anno Domini 1106, pontif. anno vii.

XXX.

Privilegium confirmationis monasteriorum omnium atque ecclesiarum ad Cluniacense monasterium pertinentium (1).

SUMMARIUM

Proœmium. — Confirmatio bonorum Cluniacensis monasterii, prout hic exprimuntur. — Poenae contra violatores privilegii huius. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, reverendissimo fratri Hugoni Cluniacensi abbati salutem et apostolicam benedictionem.

Religioni vestrae per omnipotentis Dei gratiam Sedis Apostolicae benignitas gratulatur, quoniam plerisque in locis, largiente Domino, per vestrae sollicitudinis

(1) In Bibliotheca Cluniac. edidit Martinus Marrier col. 338.

studium, ubi nulla fuerat instituta, ibi defecerat per Galliarum partes, est restituta religio. Eapropter, sicut ab ipsis coenobii vestri primordiis, ita largiente Domino usque in finem, vos tamquam charissimos filios Apostolicae Sedis tuetur auctoritas. Omnia igitur ad vestrum coenobium pertinentia, sicut a praedecessoribus nostris munita sunt, ita et nos auctoritate Apostolicae Sedis munimus. In quibus ea propriis vocabulis exprimenda duximus, quae temporibus nostris per Dei gratiam adquisita, et vestri regiminis dispositioni subiecta noscuntur. Monasterium videlicet Sancti Albani, a Burcardo episcopo datum, in suburbio Basileae urbis: in eodem episcopatu monasterium Alti-chica, a Frederico comite per supradicti episcopi sollicitudinem in manus vestras abdicatum atque concessum; in Bisuntino episcopatu monasterium Vallis-Clusae, quod profecto romani iuris per Pontium episcopum nostro vobis favore concessum est: in episcopatu Tarvanensi monasterium S. Michaelis de Wasto: in episcopatu Alvarnensi ecclesia S. Iuliani de Saletto, ecclesia S. Martini de Mutiniaco, ecclesia S. Amandi iuxta fluvium Arteram, quas tres ecclesias Durannus episcopus vobis indulsit: ecclesia S. Mariae de Cogniaco, ecclesia S. Martini de Santiniaco, ecclesia S. Mariae de Chiniaco, ecclesia de Luignaco, ecclesia de Cromeda, ecclesia Amandini, quas sex ecclesias Wilhelmus vobis concessit episcopus: ecclesia S. Desiderii, ecclesia S. Martini, ecclesia S. Hilarii iuxta fluvium Morgiam, quas tres ecclesias Petrus Arvernensis episcopus vobis concessit: in episcopatu Lugdunensi ecclesia de Selvenaco, ecclesia S. Germani in Brexia, quas duas ecclesias Hugo archiepiscopus dedit vobis: in episcopatu Belicensi ecclesia de Pariaco, ecclesia de Camulliaco, ecclesia de Primacello, eccl. S. Baudelli, eccl. de Conziaco, eccl. de Rosellione, ecclesia de Prumiliaco, eccl. S. Agathae de Rumi-liaco, eccl. de Enimunte cum appendiciis

Confirmatio bonorum Cluniacensis monasterii, prout hic exprimuntur.

suis; hae siquidem ecclesiae concessae sunt vobis a Pontio Belicensi episcopo: iuxta urbem Tharentasiam ecclesia Sancti Martini a Bosone episcopo concessa: in episcopatu Genevensi eccl. de Bonewaita, ecclesia de Draliendes, ecclesia de Asineriis, ecclesia S. Iohannis de Govellis. Haec nimirum omnia vestro coenobio, tamquam membra capiti adhaerentia, nos in perpetuum sub iure ac regimine tam tuo quam successorum tuorum persistere, praesentis paginae assertionem sancimus, ne ulli omnino hominum liceat haec vestrae subiectioni subtrahere, et Cluniacensis monasterii iure quibuscumque occasionibus alienare. Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sanctissimo Corpore et Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiacet. Cunctis autem eidem loco iusta servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus ss.

(Locus sigilli plumbei ut supra, pag. 231)

Datum apud Villam S. Hippolyti, per manum Iohannis sanctae Romanae Ecclesiae diaconi cardinalis ac bibliothecarii, vi idus februarii, indict. xv, incarn. dominicae anno mcvii, pontificatus autem domni Paschalis II anno viii.

Dat. die 8 februarii anno Domini 1107, pontif. anno viii.

Bull. Rom. Vol. II.

32

XXXI.

Confirmatio ecclesiarum et possessionum monasterii Athanacensis Lugdunen. diocesis (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Monast. Athanac. sub Sedis Apostolicae auctoritate recipitur. — Bona enumerantur et confirmantur; atque ab omni vexatione immunitas decernuntur. — Solitae clausulae. — PP. subscriptio. (n. r.)

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto filio Gauceranno Athanacensis monasterii abbati, eiusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ad hoc in Apostolicae Sedis regimen Domino disponente promoti conspiciamur, ut ipso praestante religionem augere, et eius servis tuitionem debeamus impendere. Tuis igitur, dilecte in Domino fili abbas Gauceranne, iustis petitionibus annuentes, Beati Martini Athanacense monasterium, cui Deo auctore praesides, contra pravorum hominum nequitiam Apostolicae Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, ut S. Iohannis ecclesia, quam Guido Gebennensis episcopus in sua vobis parochia tradidit, ecclesia etiam S. Romani de Agenta in parochia Sedunensi, item ecclesia de Isiniacho in Aniacensi parochia per Ademarus et Pontium episcopos vobis tradita, cum pertinentiis suis: caetera etiam quaecumque in praesenti quinta decima indictione, seu concessione Pontificum, sive liberalitate principum, vel oblatione fidelium, legitime et quiete vestrum monasterium possidet, quo videlicet tempora vestra Ecclesia, disponente Domino, iuste atque canonice poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Dcernimus ergo, ut nulli hominum liceat eiusdem coenobii possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel iniuste datas suis usibus vindicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia

(1) Ex autographo Athanac. edidit Sammarth. Gall. Christ. tom. iii.

Exordium

Monast. Athanac. sub Sedis Apostolicae auctoritate recipitur.

Bona enumerantur et confirmantur.

Atque ab omni vexatione immunitas decernuntur.

Solitae clau-
sulae.

integra conserventur eorum, pro quorum substatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salva Lugdunensis archiepiscopi canonica reverentia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularive persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iusta servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen, amen.

PP. subscriptio

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus.

Datum apud Belnam in manu Iohannis sanctae Romanae Ecclesiae diaconi cardinalis ac bibliothecarii, ii id. febr., ind. xv, incarnat. dominicae anno mcvii, pontificatus autem domni Paschalis II Papae, viii.

Dat. die 12 februarii anno Domini 1107, pontif. anno viii.

XXXII.

Monachis Cluniacensibus adiudicatur cella Sancti Dionysii de Nongento adversus Guillelmum abbatem Sancti Petri Carnutensis (1).

SUMMARIUM

Series facti. — Huiusmodi controversia in Tercensi concilio cognita; — Et cella de Nongento Cluniacensibus adiudicata. — Quae omnia confirmantur a Paschali PP. — Perpetuumque silentium super hoc utriusque parti imponitur. — PP. subscriptio.

(1) Ex Biblioth. Cluniae. Martini Marrier col. 348. — In hac Bulla forte legendum perpetuo Carnutum pro Carnotum. (n. t.)

Paschalis episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Cluniacensi abbati salutem et apostolicam benedictionem.

Series facti.

Quae semel iuste rationabiliterque decisa sunt, propter oblivionis incuriam redivivis saepe litibus replicantur. Idcirco literis praesentibus annotamus, qualiter inter vestri coenobii monachos, et Sancti Petri Carnotensem abbatem, Guillelmum, de Sancto Dionysio de Nongento querela cum sua sit replicatione decisa. Idem enim Carnotensis abbas post domni Urbani Papae decretum super eadem cella vestros fratres, nobis in Tercensi concilio praesidentibus, calumniis impetebat. Ne qua ergo scintilla iurgii remaneret, perspicendum duximus, quidquid a parte alterutra proferretur. Ostensae igitur sunt literae quaedam a Carnotensi abbate, per quas idem locus Carnotensibus monachis a Retrocco comite sub quadam fuerat conditione commissus: in quibus nulla temporum annotatio, nullus vel episcopi vel clericorum continebatur assensus. Ad haec easdem literas falsas habendas Retroccus comes, ipsius Ioffridi filius, qui locum illum, una cum Beatrice uxore sua, vestro coenobio obtulerat, asserebat; quia et unus testium, qui subscripti fuerant, supradicti Ioffridi frater adhuc superstes, se omnino interfuisse penitus inficiaretur, et easdem literas alio tempore in capitulo Carnotensi falsatas fuisse narrabat, falsationis illius testem cum iureiurando in medium proferens. Caeterum Ioffridi comitis oblatio vestro coenobio data, et locum, et tempus, et episcopi, et metropolitani consensum, et Thebaldi comitis eiusque filii Stephani favorem, de cuius feudo idem locus fuerat, manifestius continebat. Constitit itaque apud omnes, quia domni Urbani Papae sanctio apostolicae gravitatis pondere nitabatur plena. Quapropter ratione iudicii, Carnotensis abbatis querela sopita est, et monasterio vestro supradictae cellae

Huiusmodi controversia in Tercensi concilio cognita.

Et cella de Nongento Cluniacensibus adiudicata.

Quae omnia confirmantur a Paschali PP.

Perpetuumque silentium super hoc utriusque parti imponitur.

PP. subscriptio.

in perpetuum statuta possessio. Sane huic nobiscum iudicio affuerunt venerabiles episcopi, Leodegarius Bituricensis, Addo Placentinus, Girardus Engolismensis, Ildebertus Cenomanensis, et nostrae sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis Landulfus de titulo Sancti Laurentii, qui dicitur in Lucina. Igitur et nos sanctioni praedecessoris nostri nostrae quoque sanctionis robur adiicimus: praecipientes et penitus interdicentes, ne quis ulterius super hoc negotio vestrum Cluniacense coenobium inquietare praesumat. Qui vero praesumpserit, canonicae distractionis animadversione mulctetur.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus.

(Locus sigilli plumbei ut supra, pag. 231).

Datum Silviniaci per manum Iohannis sanctae Romanae Ecclesiae diaconi, viii kal. iunii, indict. xv, incarnationis dominicae anno mcvii, pontificatus autem domni Paschalis II Papae, viii.

Dat. die 25 maii anno Domini 1107, pontif. Paschalis anno viii.

XXXIII.

Confirmatio bullae Nicolai PP. secundi, qua Corbiniacensi coenobio exemptio a subiectione Flaviniacensis conceditur (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Exemptio huiusmodi antea cognita a legatis apostolicis in Galliis. — Et abbas Flaviniacensis subscriptione firmata; — Antea a Nicolao II; — Postea a Paschale confirmatur. — Apposita divinae ultionis poena in violatores. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto filio Hugoni abbati, et fratribus Corbiniacensis monasterii, salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium.

Officii nos hortatur auctoritas pro Ecclesiarum statu sollicitos esse, et quae

(1) Sammarth. Gall. Christ. tom. iii inter Instr. Eccles. Eduen., num. XLIX.

recte statuta sunt, stabilire; idcirco dilectionis vestrae petitionem clementer admimus, ut coenobium vestrum a Flaviniacensium monachorum incursibus liberum redderemus. Vidimus siquidem venerabilium fratrum Hugonis et Amati episcoporum definitionem, qui tunc temporis Apostolicae Sedis legatione in Galliarum partibus fungebantur, quam super hoc negotio in Exoldunensi concilio peregerunt. Auditis enim utriusque partis allegationibus, visis etiam literis et monumentis, quae utrinque proferebantur in medium, ex concilii sententia statuerunt ut Flaviniacensis monachi, qui vestrum monasterium in cella redigere conabantur, omnino deinceps ab hac infestatione desisterent. Abbatis etiam Flaviniacenses (1) in manus suas refutatione suscepta, definitionem ipsam subscriptione sua, et multorum, qui affuerant, episcoporum nominibus munierunt. Et nos ergo, sicut et praedecessorem nostrum sanctae memoriae Nicolaum Papam statuisse, literarum indicia manifestant, praesentis decreti assertionem hanc Flaviniacensium monachorum querelam prorsus a vestro coenobio removemus, et sopitam in perpetuum cessare praecipimus. Porro si Augustodunensis episcopus, ad cuius ordinationem pro parochiali iure locus vester pertinet, aliqua vobis gravamina inferre perstiterit, ad Sedem Apostolicam recurrendi liberam vobis concedimus facultatem. Si quis autem pertinaciter adversus ista venire praesumpserit apostolicae indignationis ultione plectatur. Vos igitur, filii in Christo dilecti, Dei semper timorem et amorem in vestris cordibus habere satagite, ut quanto a saecularibus tumultibus liberiores estis, tanto amplius placere Deo totius mentis et animae virtutibus anheletis.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus subscripsi.

(1) Lege Flaviniacensis.

(n. t.)

Exemptio huiusmodi antea cognita a legatis apostolicis in Galliis.

Et abbas Flaviniacensis subscriptione firmata.

Antea a Nicolao II.

Postea a Paschale confirmatur.

Apposita divinae ultionis poena in violatores.

PP. subscriptio.

Datum apud Lupertiacum per manum Iohannis S. R. E. diac. cardinalis et bibliothecarii, ii kal. iunii, indictione xv, incarnat. Dom. anno mcvii, pontificatus autem dom. Paschalis secundi Papae, viii.

Dat. die 31 maii anno Domini 1107, pontif. anno viii.

XXXIV.

Abbatia Menatensis, et monasterium Sancti Wlmeri abbatibus Cluniacensibus subiiciuntur in perpetuum.

SUMMARIUM

Exordium. — In monasterio S. Wlmeri praeficiendi abbatem per abbatem Cluniacensem. — Sicuti et Metensi abbatiae. — Cuivis monacho liceat ad Cluniacense coenobium transire. — Solitae clausulae. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Hugoni Cluniacensi abbati, salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium.

Desiderium, quod ad religiosum propositum et animarum salutem pertinere monstratur, sine aliqua est, auctore Deo, dilatione complendum. Venerabilis siquidem frater noster Iohannes Morinorum episcopus, petente Eustachio Bononiensi comite, Sancti Wlmeri abbatiam solitudini tuae, charissime frater Hugo, corrigendam commisit. Et nos ergo iuxta eius desiderium ac deliberationem, praesentis decreti assertionem sancimus, utidem beati Wlmeri monasterium semper in tua tuorumque successorum ordinatione permaneat. Nec alius illic abbas substituat, nisi qui in vestra fuerit deliberatione provisorius. Idem etiam de Menatensi monasterio constituimus, quod iamdiu in vestra ordinatione permansit. Praeterea, quoniam omnipotens Deus et ante nostra tempora et in diebus nostris praecipuum religionis monasticae disciplinam in vestro dignatus est monasterio conservare, hanc vobis

(1) Ex Biblioth. Martini Marrier col. 540.

praerogativam concedimus, ut quisquis ad vos alieni monasterii monachus pro vitae melioratione transierit, licenter recipiatur, remotis prioris loci querimoniis, ut, largiente Domino, salutis, quam quaerere videtur, apud vos potiatur effectum. Si quis vero temerario ausu his salutiferis constitutionibus obviam ire praesumpserit, apostolicae indignationis ultione plectatur, et communionis ecclesiasticae periculum patiat.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus subscripsi.

(Locus sigilli plumbei ut supra, pag. 231).

Datum apud Aquabellam per manum Iohannis sanctae Romanae Ecclesiae diaconi cardinalis ac bibliothecarii, ii non. august., indictione xv, incarn. Dom. anno mcvii, pontificatus autem domini Paschalis PP. secundi, viii.

Dat. die 4 augusti anno Domini 1107, pontif. anno viii.

XXXV.

Decretum libertatis et exemptionis pro monasterio S. Benedicti ad Padum (1).
(Vide superius num. XXI).

SUMMARIUM

Exordium. — Nulli archiepiscoporum vel episcoporum liberum sit absque licentia R. Pont. monachos aut clericos monasterii huius excommunicare: — Aut quidquam eleemosynarum sibi arrogare: — Vel demum pro conferendis sacris ordinibus quidquam petere. — Solitae clausulae. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto filio Alberico abbati monasterii S. Benedicti, quod iuxta Padum situm est, eiusque fratribus, in perpetuum.

Ecclesiae filios per Prophetam Spiritus Sanctus admonet dicens: Vacate, et videte, quoniam ego sum Deus (a). Debemus igitur nos, quibus Ecclesiae cura commissa est, filiorum nostrorum quieti attentius pro-

(1) Bacchinus loc. cit. (a) Psalm. xlv, ii.

Culvis monacho liceat ad Cluniacense coenobium transire.

Solitae clausulae.

PP. subscriptio.

Nulli archiepiscoporum vel episcoporum liberum sit absque licentia R. Pont. monachos aut clericos monasterii huius excommunicare:

Aut quidquam eleemosynarum sibi arrogare:

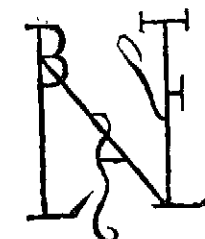
Vel demum pro conferendis sacris ordinibus quidquam petere.

Solitae clausulae.

PP. subscriptio.

videre, ut divinae visioni vigilantius vacare praevalcant. Quapropter, charissimi In Domino filii, hoc vobis apostolicae promissionis munimine, impendimus, ut nulli episcopo vel archiepiscopo facultas sit, sine certa Romani Pontificis licentia, coenobium vestrum aut cellas vestras, et conversantes illic fratres, monachos, sive clericos excommunicare, vel interdicere. Nec episcopis vel episcoporum ministris liceat claustrum vestri vel cellarum fratres inquietare pro eleemosynis, quas de suo iure quisque pro vivorum seu defunctorum salute obtulerit; sed eas in usus congruos dispensandas praeter eorum calumnias recipere, nisi forte excommunicati sint, licentiam habeatis. Porro ecclesiarum, sive altarium consecrationes, et ecclesiasticorum ordinum promotiones, congregationis vestrae fratres, monachi sive clerici, ab episcopis, in quorum dioecesibus sunt, reverenter accipiant, si quidem gratis ac sine ullius conditionis exactione voluerint exhibere; alioquin, a catholico, quem mauerint, episcopo consecrationum ipsarum sacramenta suscipiant. Si quis autem decreti praesentis conscius, contra id temere tentaverit, honoris et officii sui iacturam subeat, nisi praesumptionem suam digna satisfactione correxerit.

EGO PASCHALIS catholicae Eccl. epis. ss.

Datum Mutinae per manum Iohannis sanctae Romanae Ecclesiae diaconi cardinalis ac bibliothecarii kal. septemb., ind. xv, incarn. Dom. anno mcvii, pontificatus autem domini Paschalis II Papae, ix. Ego Risus presbyter tituli Damasi ss. Ego Landulphus presbyter cardinalis tituli Lucinae ss.

Ego Dunzo presbyter cardinalis tituli B. Martini et S. Silvestri ss.

Ego Bernardus Romanae Ecclesiae diaconus ss.

Dat. die 1 septembris anno Domini 1107, pontif. anno ix.

XXXVI.

Narbonensis Ecclesiae possessiones et iura confirmantur (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Parochiae Narbon. archiepisc. subiectae; item et bona ad eam pertinentia, quae eidem confirmantur cum iuribus omnibus, etc. — Ecclesiae eidem suffraganeae. — Aquensis episcopus sub iurisdictione Primatis Narbonensis. — Solitae clausulae. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri Ricardo, primae sedis Narbonensis antistiti, eiusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Caritatis est donum proprium providere profectibus aliorum: caritas enim non quaerit, quae sua sunt (a). Unde et Apostolus: Nunc autem vivimus, si vos statis in Domino (b). Et iterum: Quae est enim spes nostra, aut gaudium, aut corona gloriae? Nonne vos ante Dominum nostrum Iesum Christum? (c) Hoc igitur caritatis debito provocamur, et Apostolicae Sedis auctoritate compellimur, honorem debitum fratribus exhibere, et sanctae Romanae Ecclesiae dignitatem pro suo cuique modo caeteris Ecclesiis impertiri.

(1) Ex ms. Collegii Parisiensis Soc. Iesu edidit Nicolaus Coletus Concil. tom. xii, loc. cit. (a) Corinth. i. 13. (b) Thessal. i. 3. (c) Thessal. i. 2.

In monasterio S. Wlmeri praeficiendus abbas per abbatem Cluniacensem; sicuti et Metensi abbatiae.

Exordium.

Parochiae Narbonensis archiepiscopi, subiectae; item et bona ad eam pertinentia;

Quae eidem confirmantur cum iuribus omnibus etc.

Ecclesiae eidem suffraganeae.

Aquensis episcopus sub iurisdictione Primatus Narbonensis.

Idcirco, venerabilis frater Ricarde Narbonensis archiepiscopo, praesentis decreti pagina tibi tuisque successoribus, quidquid parochiarum ad primae sedis Narbonensis Ecclesiam antiquo iure noscitur pertinere, confirmamus. Porro infra parochias ipsas iure proprietario tam tibi quam tuis successoribus possidenda, regenda, et disponenda sancimus, ecclesiam sancti Pauli cum omnibus pertinentiis suis, oppidum Caput-Stagni, Salas Accadas, Argens, fontem Iocosum, Auriag, villam Rubeam, Segionum, et caetera praedia, cellas, seu possessiones, quae vel a regibus vel ab aliis fidelibus viris ecclesiae sanctorum martyrum Iusti et Patris oblata sunt, tam in Narbonensi comitatu, quam in Bitterensi et Redensi, Sustantionensi et Nemausensi; infra vero urbem Narbonensem medietatem ipsius comitatus, medietatem telonei, portatici, raficae (1), salinarum, et caeterorum reddituum, qui a civitatis comite tam de marinis quam de terrenis institutoribus exiguntur; in monasteriis vero, seu caeteris per Narbonensem Ecclesiam ecclesiis, salva Sedis Apostolicae auctoritate, canonicum vobis ius obtinere concedimus. Sane ad vestram metropolim pertinentes episcopales cathedras, videlicet Biterris, Carcassonae, Tolosae, Elnae, Aghates, Lutevae, Magalonae, Nemausi, Uzeticae, tibi tuisque successoribus in perpetuum subiectas, obedientiam debitam servare censemus. Primatum etiam vobis super secundam Narbonensem, idest Aquensis metropolim, sicut a nostris praedecessoribus statutum est, confirmamus; et quidquid ex antiquo iure saepe dictae Ecclesiae Narbonensi competit, ratum perpetuo et inconvulsum manere decernimus. Statuimus ergo ut nulli hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra con-

(1) Raficae, iuris in navibus ad litus a vento actis, quod Normannis *Warec* dicitur. (A. T.)

serventur, eorum, pro quorum substatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiae iusta servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi; quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus subscripsi.

Datum apud Privatum, per manum Iohannis S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, tertio idus iulii in anno dominicae incarnationis MCVIII, pontificatus autem domni Paschalis II Papae, IX.

Dat. die 13 iulii anno Domini 1108, pontif. Paschalis anno IX.

XXXVII.

Confirmatio bonorum monasterii S. Mariae Florentin. diocesis, quod Florentinis episcopis in spiritualibus subiicitur (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Bona, quae monasterio confirmantur. — Confirmantur quoque privilegia omnia tum regalia, tum pontificalia: — Cum omnimoda tamen subiectione ab episcopo Florentino. — Immunitas in iis, quae monasterio propria sunt. — Excommunicantur constitutionis huius violatores. — Paschalis PP. subscriptio.

(1) Ex Tabulario monasterii huius edidit Ughell. Ital. Sac. tom. III.

Solidae clausulae.

PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto filio Iohanni abbati Florentini monasterii, quod Sanctae Mariae dicitur, eiusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

Bona, quae monasterio confirmantur.

Piae postulatio voluntatis effectu etc. (prout in caeteris privilegiis).

Videlicet castrum Vielum cum curte et ecclesiis et omnibus pertinentiis, castrum de Signa, et tertiam partem castrum de Grumulo cum ecclesiis et pertinentiis earum, curtem de Greve cum ecclesia S. Martini caeterisque possessionibus suis, ecclesiam S. Bartholomaei cum curte et terra Benzonis et Azae uxoris eius de Radda: insuper et terras eiusdem de Petito, seu in quibuscumque locis cum omnibus pertinentiis suis, castrum Radda cum curte et ecclesiis et omnibus pertinentiis, castrum de Tigniano tertiam partem cum ecclesiis et pertinentiis, ecclesiae S. Nicolai in campo Clarentis cum curte, proprietatibus et adiacentiis, castrum de Collemontis cum curte et omnibus pertinentiis, curtem Caverini cum omnibus suis possessionibus, castrum Bibianum cum ecclesiis et omnibus ad eas pertinentibus, ecclesiam S. Martini in loco Confluenti cum pertinentiis suis, ecclesiam S. Martini, quae est infra civitatem iuxta praelibatum monasterium cum casis, terris et omnibus pertinentiis suis, ecclesiam S. Martini in Mensula cum omnibus pertinentiis suis, curtem Montis-Domini cum omnibus ad eam pertinentibus, curtem de Mandria cum pertinentiis suis, terram Iohannis filii Theudi cum casis et reliquis possessionibus, sicut Maria et Donatus filius monasterio contulerunt, casas et terras Iohannis filii Bogae, ecclesiam S. Proculi cum terris et domibus circa se, terram quoque in Podio Rivi-Frigidi, et quidquid Bonifacius, Benedicti abbatis frater, eidem monasterio contulerunt (1), casas et terras Iohannis filii Bogae, qui ecclesiae S. Proculi obtulit. Praeterea quaecumque hodie Pontificum concessione, principum libe-

Confirmantur quoque privilegia.

(1) Forsitan contulit.

(A. T.)

ralitate, vel oblatione fidelium, vel aliis iustis modis idem coenobium possidet, sive in futurum iuste ac canonice poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Laborum quoque vestrorum decimas, praeter quorumlibet contradictionem, tam vobis quam successoribus vestris, in monastica religione permanentibus, habendas concedimus. Consecrationes altarium sive basilicarum, ordinationes monachorum seu clericorum monasterio pertinentium, a Florentino accipietis episcopo, si quidem gratiam Apostolicae Sedis habuerit, et si ea gratis et sine pravitate molestia voluerit exhibere; alioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire antistitem, et ab eo consecrationum sacramenta suscipere, qui Apostolicae Sedis fultus auctoritate, quae postulatis, indulgeat. Porro episcoporum, seu episcopaliu ministrorum actiones omnes ab ecclesiis sive clericis eiusdem monasterii removeamus; sepulturam quoque eiusdem loci omnino liberam esse decernimus, ut eorum, qui illic sepeliri desideraverint, devotioni et extremae voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Si qua ergo ecclesiastica saecularisque persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, temere contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iura servantibus, sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen, amen.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus.

gia omnia tum regalia, tum pontificalia:

Cum omnimoda tamen subiectione ab episcopo Florentino.

Immunitas in iis, quae monasterio propria sunt.

Excommunicantur constitutionis huius violatores.

Paschalis PP. subscriptio.

Datum Florentiae per manum Iohannis S. R. E. diac. card. atque biblioth. an. dominicæ incarnationis MCVIII, VIII kal. octob. indictione prima, pontificatus vero D. Paschalis II Papae anno x.

Dat. die 24 septembris anno Domini 1108, pontif. anno x.

XXXVIII.

Canonizatio S. Petri episcopi civitatis Anagninae in provincia Campaniae, eiusque adscriptio in numerum Ss. Confess.

SUMMARIUM

Petrus monachus Anagninus episcopus sancte vixit; — Miraculis ante et post mortem claruit; — Ss. confessorum Pont. numero adscribitur; eiusque celebritati in non. aug. assignatur. (R. T.)

Paschalis episcopus servus servorum Dei, venerabilibus fratribus, episcopis Anagnino et aliis per Campaniam constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Dominum excelsum habentes prae oculis, qui in sanctis suis laudatur et benedicitur, et considerantes propterea strenuae, probataeque vitae merita quibus vir sanctus Petrus, quondam Anagninus episcopus, de regula monachorum assumptus, in pastoralis officio pure, simpliciter, solerti vigilantia et exemplo, Deo servavit: admirantes etiam miraculorum insignia, quibus Sanctum suum ante et post obitum divina gratia decoravit, prout per Brunonem Signensem episcopum fideliter adnotatur, et usque ad nostra tempora decorare non desinit: auctoritate praesentium vobis licere volumus et mandamus, quatenus in nonas augusti diem natalis eiusdem confessoris et praesulis, numerandi sanctorum catalogo, congrue celebrem recolatis, quatenus in praesenti gratiam, et in futurum, opitulante divina clementia, piis eius intercessionibus mereamur gloriam sempiternam.

Petrus monachus Anagninus episcopus sancte vixit;

Miraculis ante et post mortem claruit;

Ss. confessorum Pont. numero adscribitur; eiusque celebritati in non. aug. assignatur.

Dat. Signiae secundo nonas iunii, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 4 iunii anno Domini 1109, pontif. anno x.

XXXIX.

Aliud privilegium, quo alia bona Cluniacensi monasterio confirmantur (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Enumeratio bonorum, quae confirmantur: — Monachi Cluniac. a quo maluerint episcopo sacros ordines, sacramtumque Chrisma accipiendi habeant libertatem. — Decretum immunitatis ab omni perturbatione aut vi, etc. — Sub solitis poenis. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto filio Pontio monasterii Cluniacensis abbati, eiusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Et religio Cluniacensis coenobii, cui Deo auctore praesides, et praedecessoris tui sanctae memoriae Hugonis abbatis, dulcissima reverendaque dilectio, cogunt nos, filii in Christo charissime Ponti abbas, tuis petitionibus indulgere. Ea propter abbatias, vel prioratus, qui sub praenotati abbatis Hugonis dispositione manserunt, sub tua quoque vel successorum tuorum dispositione permanere decernimus; idest, Moitiacum, Figiacum, abbatiam S. Martialis Lemovicensis, Angiriacum, novum monasterium Pictavense, abbatiam S. Egidii, abbatiam Mauziaci, abbatiam Vexeliaci, abbatiam S. Germani Antisiodorensis, abbatiam S. Bertini, abbatiam S. Wolmerii, abbatiam Unicurti, abbatiam S. Benedicti super Padum, prioratum Nantoaci, Gigniaci, Sancti Marcelli Cabilonensis, Crispeiaci, Verciaci, Paredum, Carum Locum, S. Marcelli de Calzie, Sancti Salvatoris Hirven., Sancti Stephani ibidem, Nazaram Scarionis, Sanctum Isidorum, Sanctum Saturninum, Salsinianas, Silviniacum, S. Mariam de Charitate,

(1) Ex Chart. Cluniac. edidit Martinus Marrier Biblioth. Cluniac. col. 369

Exordium

Enumeratio bonorum, quae confirmantur

Luperciacum, S. Reverianum, S. Martinum de Campis, Longum Pontem, Consiacum, Nogentum, Leontium, Gagias, Trualdium, Cariagobium, Rozanum, S. Pancratium de Lanis, montem Acutum, in Anglia, Eufrodium, S. Albanum de Ransilegia, Romanum Monasterium, Paterniacum, S. Victorem in Geneva, voltam (1) S. Florum, Alariacum, Morracum, S. Licerium, S. Orientium, Setmontem, Carenniacum, S. Fidem de Morlanis, S. Eutropium, S. Mariam de Castello, S. Maiolum de Papiis, S. Gabrielem de Cremona, S. Paulum de Pergamo, S. Iacobum de Pontivo, Bertemala, Rodobium, Castellet, S. Gregorium de Placentia, Abevillam, Atcerens, Alavart, Domna, Vazilia, Cabiol, Magobrium, Fodrovillam, cellam in Almania, Roquespertum Villaris, S. Mariam de Valle, Marciniacum, Ambertam, Rivis, Chabersors, S. Nazarium, Borbonensem, Boorzium, Esalas Saltum. In locis autem, quae sine proprio abbate diebus domni ac venerabilis Hugonis abbatis fuisse videntur, nunquam aliquis abbatem ordinare praesumat. Illud etiam libertatis Cluniacensi coenobio firmum haberi sancimus, ut vestri monasterii monachi, qui ad sacros sunt ordines promovendi, a quibus malueritis catholicis episcopis promoveantur. Chrisma vero, si opportunitas exegerit, in vestro faciatis monasterio consecrari, vel a quibus volueritis episcopis accipietis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore et Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Qui vero divini

(1) Volta, terra locum aliquem circumcludens. (R. T.)

Bull. Rom. Vol. II. 33

timoris intuitu custos et observator extiterit, sit super eum pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiat, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniat. Amen.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus ss. PP. subscriptio.

(Locus sigilli plumbei ut supra, pag. 231).

Datum apud Castellum per manum Iohannis S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, XVII kal. novem., indict. II, incarnat. dominicae anno MCIX, pontificatus autem domni Paschalis secundi, XI.

Dat. die 16 octobris anno Domini 1109, pontif. anno XI.

XL.

Descriptio limitum S. Soranae Ecclesiae, cuius bona omnia confirmantur (1).

SUMMARIUM

Proemii pars. — Describuntur dioecesis limitēs. — Confirmantur bona quae hic partim enumerantur. — Eadem perpetua immunitate frui decernitur. — Sub solitis poenis. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri Goffrido Sorano episcopo eiusque successoribus... Populum...

Sicut iniusta petentibus nullus est tribuendus effectus... petitioni tuae, frater in Christo charissime, praesentibus annuentes, ad perpetuam S. Soranae Ecclesiae pacem ac stabilitatem praesentis decreti auctoritate sancimus, ut universi parochiae fines, qui a parochianis ante cum iuribus suis usque hodie possessi sunt, ita omnino integre tam tibi quam tuis successoribus in perpetuum conserventur, qui videlicet fines versus Fundum et criptam Latronis, inde in terminum Cetiniam, inde intro, et inde... Soranam, inde in Sangrum, inde in vallem Regiam, inde in Alfedenam, inde in Vestiam, inde in Saviram Anistri, inde in Petram Re-

(1) Ex archiv. Ecclesiae huius edidit Nicolaus Coletus in nova edit. Ital. Sac. tom. I.

Proemii pars.

Describuntur dioecesis limitēs.

Confirmantur
bona quae his
partim enume-
rantur.

Eisdem porpo-
tua immunitate
frui decernitur.

Sub solitis po-
nis.

etiam, in Coaciam, inde in Sulfuratum, in Pontem Fractum, inde in Montem Cornetum, inde in campum Rontium... inde in Petram Malam, inde in terram de Piro, inde reditum ad praescriptum collem... intra quos fines in oppidis omnibus, et villis, et monasteriis et ecclesiis tibi tuisque successoribus... queta semper et integra permanere decernimus... castellum Insulae cum omnibus pertinentiis suis, ecclesiam S. Laurentii... et ecclesiam S. Pauli in Campo, in Arpino plebem S. Mariae, et plebem S. Archangeli in Castello... ecclesiam S. Mariae, in Sora plebem S. Restitutae, ecclesiam S. Laurentii, ecclesiam S. Luciae, ecclesiam S. Viti in Carpello, ecclesiam S. Petri... duo molendina in flumine Liridi, et unum in Carnello, in valle Sorana ecclesiam S. Petri et S. Donati... plebem S. Mariae, ecclesiam S. Savini, ecclesiam S. Mariae de Campo, S. Urbani, ecclesiam S. Mariae de Picenisti, in Atino ecclesiam S. Mariae, S. Petri, S. Silvestri, S. Mauri, S. Angeli de... tria molendina in flumine Melfi cum suis pertinentiis: item extra Alinum ecclesiam S. Marciani. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere vexare, perturbare, et possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substantiatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si quis vero in crastinum archiepiscopus aut episcopus, imperator aut rex, princeps, aut dux, comes, vicecomes, iudex, aut ecclesiastica quaelibet saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei et Domini nostri Iesu Christi alienam esse, atque in extremo examine

districtae subiaceat ultioni. Cunctis autem eidem Ecclesiae iura servantibus sit pax D. N. I. C., quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant.

Ego PASCHALIS catholicae Eccl. epis. Data Laterani per manum Iohannis S. Rom. Eccl. diac. card. ac bibliothecarii, v idus febr., ind. III, incar. dom. anno MCX, pont. autem D. Paschalis II PP. anno XI.

Dat. die 9 februarii anno Domini 1110, pontif. anno XI.

XXI.

Confirmatio donationis, ab Adalasia Siciliae comitissa factae Ecclesiae Squillacensi, et privilegiorum eidem ab Urbano II PP. concessorum (1).

Squillacensis Ecclesia sub speciali Sedis Apostolicae iure. — Bona ad eam pertinentia illi confirmantur; — Et ea, quae ab Adalasia comitissa donata sunt. — Decretum omnimodae libertatis et immunitatis: — Sub poena excommunicationis.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri Petro Squillacensi episcopo, eiusque successoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Apostolicae Sedis nos compellit auctoritas pro Ecclesiarum statu sollicitos esse, prava corrigentes, et, quae recta sunt, stabilire. Constat siquidem Squillacenam, cui auctore Domino Pastor es per nos institutus, Ecclesiam prioribus longe temporibus specialiter sub Apostolicae Sedis iure mansisse, sicut verum indagantibus per authentica beati Gregorii scripta monstratur. Quia ergo Deo auctore per strenuissimorum fratrum Roberti, quondam nobilis memoriae ducis, et Rogerii comitis labores atque victorias tam ex illa quam ex caeteris Calabrorum Ecclesiis Graecorum tyrannica cessavit invasio; nos praedecessoris nostri Urbani

(1) Edidit Ughell. Ital. Sac. tom. IX.

PP. subscriptio.

Squillacensis
Ecclesia sub
speciali Sedis A-
postolicae iure

Bona ad eam
pertinentia illi
confirmantur;

Et ea, quae ab
Adalasia comi-
tissa donata
sunt.

Decretum om-
nimodae liber-
tatis et immu-
nitatis:

Sub poena ex-
communicationis.

Papae II vestigiis insistentes, Squillacensem Ecclesiam sub speciali iure sanctae Sedis Apostolicae confoventes, statuimus, et temporibus perpetuis observandum censemus, ut sicut tu, ita et tui deinceps successores per manum semper Romanorum Pontificum consecrentur. Ad haec adiicimus infra fluvium ambitus, sicut ex superioribus montibus torrentes in Crocleam, et Alarum fluvios, et iidem fluvii in Adriaticum Mare defluunt, ea quae in conspectu fratrum nostrorum episcoporum Siciliae omnium, et Calabriae quorundam coram praedicto Rogerio comite, et a veteranis, et multorum temporum testibus ad Squillacensem Ecclesiam ex antiquo pertinuisse iuxta praceptum eiusdem praedecessoris nostri Urbani II probata sunt: ea nihilominus, quae Squillacensis Ecclesiae beatus legitur Gregorius contulisse, firma semper et integra in tua tuorumque successorum, et ipsius Ecclesiae possessione permanent. Porro colonos seu praedia de Palaeopoli sive Rocella, quae Adelasias comitissa cum filio Rogerio pro redemptione animae supradicti comitis Rogerii Squillacen. Ecclesiae tradidit, nos eidem Ecclesiae cum oratorio Sanctae Mariae, quod illic situm est, iure proprietario confirmamus. Praeterea quicquid in futurum liberalitate principum, vel oblatione fidelium iuste atque canonice poterit adipisci, illibatum ipsi perpetua stabilitate servetur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel oblatas (1) retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnino integra conserventur eorum, pro quorum substantiatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua sane ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si satisfactione integra non emen-

(1) Forsitan ablatas.

(a. r.)

daverit, honoris sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore et Sanguine Dei et Redemptoris nostri Iesu Christi aliena sit, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiae iura servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen, amen.

Datum Later. per manum Iohannis S. R. E. diac. card. ac bibliothecarii, nonis aprilis, ind. III, incarnat. Dom. anno millesimo centesimo decimo, pontificatus autem dom. Paschalis II Papae, anno XI.

Dat. die 5 aprilis anno Domini 1110, pontif. anno XI.

XLII.

Monasterium Sancti Maxentii in tutelam sanctae Sedis Apostolicae recipitur (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Monasterium sub S. Sedis protectione recipitur —; Eique bona omnia confirmantur; — Prout hic enumerantur. — Censur annuus Sedi Apostolicae persolvendus. — Decretum immunitatis ab omni molestia, vi, etc. — Et ab omni interdictione. — Monachi tamen excommunicatos non recipiant: — Sed defuncto abbate successor ei communi consensu de eorum gremio eligatur. — Censurae contra violatores privilegii huius. — Paschalis PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto in Christo domno Gosfrido abbati venerabilis monasterii Sancti Maxentii Adiutoris, eiusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Piae postulatio voluntatis effectu debet prosequenti compleri: quatinus et devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, et utilitas postulata (2) indubitanter assumat.

(1) Ex Chartario monasterii huius edidit Io. Beslius in Probat. ad Historiam Comitum Pictaviensium. (2) Adde vires.

Exordium.

Monasterium
sub S. Sedis
protectione re-
cipitur;

Eique bona
omnia confir-
mantur;

Prout hic e-
numerantur.

Quia igitur dilectio tua, ad Sedis Apostolicae portum confugiens, eius tuitionem devotione debita requisivit; nos supplicationi tuae clementer annuimus, et beati Maxentii monasterium, cui auctore Deo praesides, et tam ei adiacentem villam, quam caetera omnia ad ipsum pertinentia, sub tutelam Apostolicae Sedis recipimus. Per praesentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quaecumque praedia, quascumque possessiones in praesenti tertia indictione idem monasterium legitime possidet, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium iuste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, et illibata permaneant: in quibus haec visa sunt propriis vocabulis annotanda: monasterium S. Saturnini, ecclesia S. Leodegarii, ecclesia Sancti Martini, ecclesia S. Gaudentii de Nontolio, ecclesia S. Bartholomaei de Ozai cum appenditiis suis, ecclesia S. Maxentii Sirolio, ecclesia S. Petri de Saiura, ecclesia S. Mariae de Capella Bastone, ecclesia S. Martini de Verrea, ecclesia S. Maxentii de Vertuis, cum pertinentiis suis, ecclesia S. Martini, ecclesia S. Petri de Metulo, ecclesia S. Martini de Fonte d'Ellois cum terris et vineis, pratis et marsicis, et omnibus ad ipsam pertinentibus, ecclesia Sancti Iohannis Baptistae de Prisco, ecclesia Sancti Georgii de Oric, ecclesia Sancti Viti et Modesti et Crescentiae de Duanmur cum omnibus suis pertinentiis, ecclesia Sancti Martini de Franel, ecclesia Sancti Petri de Marevento cum pertinentiis suis, ecclesia Sanctae Radegundis, eccles. S. Martini de Fontanello, eccles. S. Laurentii iuxta Marciacum, ecclesia S. Iohannis Evangelistae, ecclesia Sancti Maxentii de Orace, ecclesia S. Mariae Magdalenae de Praalle, ecclesia Sanctae Mariae de Soldano, ecclesia Sancti Germani de Igernoi, ecclesia S. Maxentii de Volgiace cum pertinentiis suis, ecclesia Sancti Simphoriani de Rubutio, ecclesia

Sanctae Mariae de Sobviniaco, eccles. Sancti Martini de Lorneg, ecclesia S. Stephani de Cuguleto, ecclesia S. Maxentii de Urtrac cum appenditiis suis, ecclesia Sancti Iuliani Salvatoris de monte Bové, ecclesia S. Remigii de Floregnae, ecclesia S. Viviani de Uroae, ecclesia de Voreziaco, ecclesia Sancti Amandi de Vitrinis, ecclesia S. Petri de Berlo, ecclesia de Nainee, ecclesia de Clave, ecclesia de Rubrio, ecclesia de Cancio, ecclesia de Cantacorvo, ecclesia de Costerias, ecclesia de Fonte Petri, ecclesia Sanctorum Philippi et Iacobi de Talant, ecclesiarum Leodegarii apud Pissorum (1) terra de monte Tamisserio, terra apud Milibellum, castrum terrae elemosinae de Rivo-Dano, terra de Urtitio, terra de Vendolenia, terra de Trennitio, terra de Aifrio cum appenditiis suis, ecclesia Sanctae Mariae de Maceriis, ecclesia de Termonto, ecclesia de Capello cum appenditiis suis, ecclesia Sancti Gaudentii de Forras, Salinae de Ultru, salinae de Engulins, salinae de Aitre, salinae apud Esnendam, ecclesia Bracidunensis cum suis pertinentiis, ecclesia de Partyneis cum suis pertinentiis, silva, quae vocatur Grosbois, ecclesia S. Maxentii cum terra, quae dicitur Pompro, ecclesia S. Germerii cum toto territorio, quae eius nomine nuncupatur, terra, quae dicitur Regaldioni, terra, quae dicitur Agient: de quibus nimirum terris Pictavensium sol. v quotannis Lateranensi palatio persolvitis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substantatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Sed neque interdictione vel excommunicatione ipsum monasterium addicatur, nisi forte proditoribus, cubi.... quas vel abbas, vel

(1) Forte legendum: *Ecclesia Leodegarii apud Pissorum, terra de etc.* (R. T.)

Census annuus
Sedi Aposto-
licae persolven-
dus.

Decretum in
munitatis ab
omni molestia
vi, etc.

Et ab omni
interdictione

Monachi tamen
excommunicatos
non recipiant;

Sed defuncto
abbate successore
ei communi
consensu de
eorum gremio
eligatur.

Censurae contra
violatores
privilegii huius.

monachi emendare contempserint: nec ipsi tamen excommunicatos aut interdictos ad officium divinum suscipiant: nec in communi parochiae interdicto signa pulsantur. Obeunte tamen te eius loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia praeponatur, nisi quem fratres eorum consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, vel de suo vel de alieno, si oportuerit, collegio, secundum Dei timorem et beati Benedicti regulam elegerint. Si quis igitur in crastinum archiepiscopus aut episcopus, imperator aut rex, princeps aut dux, comes, vicecomes, iudex, aut ecclesiastica quaelibet saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore et Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat.

Cunctis autem eidem loco iusta servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatinus hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Raynerii scriniarii regionarii sacri palatii.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus.

Datum Romae in porticu beati Petri per manum Ioannis S. R. E. diaconi cardin. ac bibliothecarii, v kal. maii, incarn. domin. MCX, pontificatus autem dom. Paschalis II Papae, anno XI.

Dat. die 27 aprilis anno Domini 1110, pontif. anno XI.

Paschalis PP.
subscriptio.

XLIII.

Monasterium S. Benedicti Cupersanen. sub tutela Sedis Apostolicae recipitur, eique bona omnia confirmantur (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Monasterium sub tutela Sedis Apostolicae recipitur. — Eique bona omnia confirmantur. — Abbatis electio penes monachos: — Sacramentorum vero collatio penes loci episcopum; — Qui tamen nullum ius exactionis aut gravaminis monasterio aut monachis imponendi habeat. — Census annuus Sedi Apostolicae persolvendus. — Solitae clausulae poenales. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto filio Vincentio abbati venerabilis monasterii S. Benedicti, quod in civitate Cupersani situm est, eiusque successoribus regulariter successoris, in perpetuum.

Piae postulatio voluntatis affectu debet prosequenti adimpleri, quatenus et devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, et utilitas postulata indubitanter vires assumat. Quia dilectio tua ad Sedis Apostolicae portum confugiens eius tuitionem devotione debita requisivit, nos supplicationi tuae clementer annuimus, et B. Benedicti Cupersanense monasterium, cui Deo auctore praesides, sub tutela Apostolicae Sedis excipimus. Praesentis igitur privilegii pagina apostolica auctoritate statuimus, ut universa, quae idem monasterium in praesenti tertia indictione legitime possidet, sive in futurum iuste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, et illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut possessionem auferre, vel ablatam retinere, minuere vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substantatione vel gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc eius loci abbate, vel tuorum

Exordium.

Monasterium
sub tutela Sedis
Apostolicae
recipitur.

Eique bona
omnia confir-
mantur.

Abbas electio
penes monachos.

(1) Ex autographo in Archiv. edidit Ughell. Ital. Sac. tom. VII.

quolibet successorum nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia praepo-
natur, nisi quem fratres communi con-
sensu, vel fratrum pars consilii sanioris,
vel de suo vel de alieno, si oportuerit,
collegio secundum Dei timorem et B.
Benedicti regulam elegerint. Chrisma,
Oleum sanctum, consecrationes altarium
sive basilicarum, ordinationes monacho-
rum, qui ad sacros ordines promovendi
sunt, ab ipso, in cuius dioecesi estis,
accipietis episcopo, si quidem gratiam et
communione Apostolicae Sedis habuerit,
et si ea gratis et sine pravitare voluerit
exhibere; alioquin, liceat vobis catholi-
cum, quem malueritis, adire antislitem,
et ab eo consecrationem et sacramenta
suscipere, qui Apostolicae Sedis fultus
auctoritate, quae postulantur, indulgeat.
Porro nec episcopo, nec episcopi mini-
stris facultas sit novas quaslibet exactio-
nes ipsi loco indicare, aut gravamen in-
ferre, aut in abbatem loci sine Apostolicae
Sedis censura manum depositionis exten-
dere. Ad inditium autem perceptae a
Romana Ecclesia protectionis dimidiam
auri unciam quotannis Lateranensi palatio
persolvatis. Si quis igitur in crastinum
archiepiscopus aut episcopus, imperator
aut rex, princeps aut dux, comes, vice-
comes, stratigo aut iudex, ecclesiastica
quaelibet saecularisve persona, hanc no-
strae constitutionis paginam sciens, contra
eam temere venire tentaverit, secundo
tertiove commonita, si non satisfactione
congrua emendaverit, potestatis honoris-
que sui dignitate careat, reamque se di-
vino iudicio existere de perpetrata ini-
quitate cognoscat, et a sacratissimo Cor-
pore et Sanguine Dei et Domini Redem-
ptoris nostri Iesu Christi aliena fiat,
atque in extremo examine districtae ui-
tioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco
iusta servantibus sit pax Domini nostri
Iesu Christi, quatenus et hic fructum
bonae actionis percipiant, et apud distri-
ctum Iudicem praemia aeternae pacis in-
veniant. Amen.

Ego PASCHALIS catholicae Ecclesiae
episcopus subscripsi.

Datum Beneventi per manum Iohannis
S. R. E. cardinalis et bibliothecarii, idibus
iulii, indict. III, incarnationis dominicae
MCX, pontificatus autem D. Paschalis II
anno XI.

Dat. die 15 iulii anno Domini 1110,
pontif. anno XI.

XLIV.

*Privilegium Paschalis PP. quod facit
imperatori Henrico de investituris epi-
scopatuum et abbatiarum (1).*

SUMMARIUM

Imperatores Henrici praedecessores coronam
romanae urbis consequuti sunt; — Hanc
Pontifex Henrico praerogativam concedit; —
Ius investiturae, virgae et annuli ei tribuit
episcoporum et abbatum, qui postea conse-
crandi sunt. — Solitae clausulae. (R. T.)

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto filio
Henrico Regi, et eius successoribus, salutem et
apostolicam benedictionem.

Regnum vestrum sanctae Ecclesiae
singulariter adhaerere, dispositio divina
constituit, et praedecessores vestri probi-
tatis et providentiae amplioris gratia Ro-
manae urbis coronam et imperium con-
secuti sunt: ad cuius videlicet coronae
et imperii dignitatem tuam quoque per-
sonam, fili charissime Henrice, per nostri
sacerdotii ministerium Maiestas divina
provexit. Illam igitur dignitatis praero-
gativam, quam praedecessores nostri ve-
stris praedecessoribus catholicis impera-
toribus concesserunt, nos quoque tuae
dilectioni concedimus, et praesentis pri-
vilegii pagina confirmamus: ut regni tui
episcopis et abbatibus, libere praeter vio-
lentiam et simoniam electis, investituram
virgae et anuli conferas; post institutio-
nem vero canonice factam, consecratio-
nem accipiant ab episcopo, ad quem per-

(1) Ex Baronio anno IV.

PP. subscri-
ptio.

Imperatores
Henrici praede-
cessores coro-
nam Romanae
urbis conse-
cuti sunt;

Hanc Pontifex
Henrico praero-
gativam conce-
dit;

Ius investitu-
rae, virgae et
annuli ei tribuit
episcoporum et
abbatum, qui
postea conse-
crandi sunt.

Solitae clau-
sulae.

tinuerit. Si quis autem a clero et a populo
praeter tuum assensum electus fuerit,
nisi a te investitur, a nemine consecre-
tur. Hanc episcopi et archiepiscopi liber-
tatem habeant, a te investitos episcopos
et abbates canonice consecrandi; prae-
decessores enim vestri Ecclesias regni
sui tantis regalium suorum beneficiis am-
pliaverunt, ut regnum ipsum, episcopo-
rum maxime et abbatum praesidiis opor-
teat communiri; et populares dissensio-
nes, quae in electionibus contingunt,
regali oporteat maiestate compesci. Quam-
obrem prudentiae et potestati tuae cura
debet sollicitius imminere, ut et Romanae
Ecclesiae magnitudo, et caeterarum salus,
praestante Domino, regiis beneficiis et
servitiis conservetur. Si qua vero eccle-
siastica vel saecularis potentia aut per-
sona, hanc nostrae concessionis paginam
contemnens, contra eam temerario ausu
venire tentaverit, anathematis vinculo in-
nodetur, honorisque ac dignitatis suae
periculum patiat. Observantes autem
misericordia divina custodiat, et perso-
nam ac maiestatem tuam feliciter impe-
rare concedat (1).

XLV.

*Sequuntur aliae literae ad eundem Hen-
ricum contra investituras huiusmodi,
et saecularia ministeria ecclesiasticis
personis non conferenda (2).*

SUMMARIUM

Quam contrarium sacris canonibus sit, eccle-
siasticos saeculi curis implicari. — Aulam
sequi, a peccatis non immune. — Quanta
cura, divinique honoris zelo Pontifices ro-

(1) Hoc privilegium, iure a pluribus dictum pra-
vilegium, scriptum die 12 aprilis anni IV inter te-
nebras nocturnas Paschalis PP., invitos licet,
subscripsit iuxta pontem Salarium in campo, qui
Septem Fratrum dicitur, ubi castra posuerat Hen-
ricus imperator, qui scripturam differri non passus
est, donec intra civitatem veniretur, ubi Pontificis
sigillum remanserat. Haec Petrus Diaconus lib. 4,
cap. 40. (2) Ex tom. XII Concil. loc. cit.

mani investituras per episcopos a laicis
accipi interdicere conati sint. — Poenae
insuper ab iis contra inobedientes statutae.
— Decreta huiusmodi a Paschali PP. in
concilio confirmata. — Henrico regi prae-
cipitur regalia ecclesiasticis dimittere, ec-
clesiasticis vero ea non invadere. — Poenae
omnes renovantur, et Henricum, in regno
restituto, regalia omnia restituuntur. —
Relatio tumultus ab antipapa contra Pa-
schalem excitati.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, charissimo
filio Henrico Teutonicorum regi, et per Dei omni-
potentis gratiam Romanorum imperatori et Augusto,
salutem et apostolicam benedictionem.

Divinae legis institutionibus sancitum
est, et sacris canonibus interdictum, ne
sacerdotes curis saecularibus occupentur,
neve ad comitatum, nisi pro damnatis
erudendis, atque pro aliis, qui iniuriam
patiuntur, accedant. Unde et apostolus
Paulus inquit: Iudicia si habueritis, con-
temptibiles qui sunt in Ecclesia, illos
constituite ad iudicandum (a). In vestri
autem regni partibus, episcopi vel abbates
adeo curis saecularibus occupantur, ut
comitatum assidue frequentare, et mili-
tiam exercere cogantur: quae nimirum
aut vix aut nullo modo sine rapinis, sa-
crilegiis, incendiis, aut homicidiis exhi-
betur. Ministri vero altaris, ministri curiae
facti sunt: quia civitates, ducatus, mar-
chionatus, monetas, turres, et caetera
ad regni servitium pertinentia, a regibus
acceperunt. Unde etiam mos Ecclesiae
inolevit, ut electi episcopi nullo modo
consecrationem acciperent, nisi per ma-
num regiam investirentur; aliquando etiam
vivi episcopis investiti sunt. His, et aliis
plurimis malis, quae per investituram
plerumque contigerant, praedecessores
nostri Gregorius septimus et Urbanus
secundus, felicitis memoriae Pontifices,
excitati, collectis frequenter episcopalibus
conciliis, investituras illas manus laicae
damnaverunt; et, si qui clericorum per
eam tenuissent Ecclesias deponendos:

(a) Ad Corinth. I, 6.

Quam contra-
rium sacris ca-
nonibus sit, ec-
clesiasticos sae-
culi curis im-
plicari.

Aulam sequi,
a peccatis non
immune.

Quanta cura,
divinique ho-
noris zelo Pon-
tifices Romani
investituras per
episcopos a lai-
cis accipi inter-
dicere conati
sint.

Sacramentorum
vero collatio pe-
nes loci episco-
pum;

Qui tamen nul-
lum ius exactio-
nis aut gravami-
nis monasterio
aut monachis
imponendi ha-
beat.

Census annuus
Sodi Apostoli-
cae persolven-
dus.

Solitae clau-
sulae poenales.

Poenae in-
super ab his con-
tra inobedien-
tes statutae.

Decreta huius-
modi a Paschali
PP. in concilio
confirmata.

Henrico Regi
praecipitur re-
galia ecclesia-
stica dimittere,
ecclesiasticis
vero ea non in-
vadere.

Poenae omnes
renovantur, et
Henrico, in re-
gnum restituta,
regalia omnia
restituuntur.

Relatio tu-
multus ab anti-
papa contra Pa-
schalem excita-
ti.

datores quoque communione privandos, percensuerunt, iuxta illud apostolicorum canonum capitulum, quod se ita habet: Si quis episcopus, saeculi potestatibus usus, Ecclesiam per ipsas obtineat, deponatur, et segregetur, omnesque, qui cum illo communicant. Quorum vestigia subsequentes et nos eorum sententiam episcopali concilio confirmamus. Tibi itaque, fili carissime Henrice rex, et nunc per officium nostrum Dei gratia Romanorum imperatori et regni (1), regalia illa dimittenda praecipimus, quae ad regnum manifeste pertinebant tempore Caroli, Ludovici, Ottonis, et caeterorum praedecessorum tuorum. Interdicimus etiam, et sub anathematis districtione prohibemus, ne qui episcoporum seu abbatum praesentium vel futurorum eadem regalia invadant, idest civitates, ducatus, marchias, comitatus, monetas, telonium, mercatum, advocatias, iura centurionum, et turres, quae regni erant, cum pertinentiis suis, militiam, et castra; et ne se deinceps, nisi per gratiam regis, de ipsis regalibus intromittant. Sed nec posteris nostris liceat, qui post nos in Apostolica Sede successuri erunt, aut te aut regnum super hoc inquietare negotio. Porro Ecclesias cum oblationibus, et haereditariis possessionibus, quae ad regnum manifeste pertinebant, liberas manere decrevimus, sicut in die coronationis tuae, omnipotenti Domino in conspectu totius Ecclesiae promisisti. Oportet enim, episcopos, curis saecularibus expeditos, curam suorum agere populorum, nec Ecclesiis suis abesse diutius; ipsi enim, iuxta Paulum apostolum, pervigilant, tamquam rationem pro animabus reddituri (a). De traditione vero in nos vel in nostros sic se res habet: Vix portas civitatis ingressi sumus, cum ex nostris intra muri moenia secure vagantibus quidam vulnerati, alteri interfecti, omnes vero spoliati aut capti sunt; ego tamen, quasi pro levi causa non mutatus, bona

(1) Forsitan regi. (a) Hebr. XIII. 17. (R. T.)

et tranquilla mente usque ad ecclesiae B. Petri ianuas cum processione perveni: quod sic gestum fuisse, rei veritas multorum adstipulata testimoniis, qui interfuere, protestatur (1).

XLVI.

Privilegium confirmationis bonorum omnium, privilegiorum et immunitatum Casinensis monasterii (2).

SUMMARIUM

Cassinense monasterium caeterorum per Occidentem monasteriorum caput; solique Apostolicae Sedi subiectum. — Cuius abbates caeteros abbates praecedunt, usumque habent chirothecarum, dalmaticae et mitrae; — Nec dioecesano subiacent episcopo: — Sed competentes sunt iudices monasteriorum utriusque sexus ei subiectorum. — Monasterii Cassinensis bona quae hic enumerantur et confirmantur, et a quacumque molestia eximuntur. — Roboratur decretum immunitatis. — Solitae clausulae poenales. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, reverendissimo et charissimo fratri Girardo, nostris per Dei gratiam manibus in abbatem Cassinensis monasterii consecrato, eiusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Scriptum est: Sine poenitentia sunt dona et vocatio Dei (a); illud ergo donum, quod beatissimo Patri nostro, monasticae legis latori Benedicto gratia divina concessit, nulla potest poenitentia retractari, ut et ipse monachorum omnium pater, et eius Cassinense monasterium, in quo et vixit et obiit, omnium per Occidentem monasteriorum caput in perpetuum habeatur. Proinde nos, divinae constitutionis

(1) Allatas superius literas, datas putamus anno 1112 post Concilium Laterani habitum a Paschali PP. II, in quo Pontifex, iuxta Chronicon abbatis Urspergensis, referens se privilegium investiturae Henrico imperatori per vim concessisse, illud condemnavit sub perpetuo anathemate, acclamantibus universis Patribus: Fiat, fiat. (2) Ex originali in archiv. edidit Gattula Hist. Cassin. saec. VII, pag. 333. (a) Rom. XI, 29.

Cassinense monasterium caeterorum per Occidentem monasteriorum caput solique Apostolicae Sedi subiectum.

Cuius abbates caeteros abbat. praecedunt, usumque habent chirothecarum, dalmaticae et mitrae;

Nec dioecesano subiacent episcopo:

Sed competentes sunt iudices monasteriorum utriusque sexus ei subiectorum.

Monasterii Cassinensis bona quae hic enumerantur et confirmantur, et a quacumque molestia eximuntur.

propositum prosequentes, monasterium ipsum praecipua dilectione complectimur, et praedecessorum nostrorum vestigiis insistentes, caeteris per Occidentem coenobiis praefendum, et sub solius Sedis Apostolicae iure ac defensione perpetua permanere: et tam te quam successores tuos in omni conventu episcoporum seu principum superiores omnibus abbatibus consedere: atque in iudiciis priorem caeteris sui ordinis viris sententiam proferre decernimus. Usus quoque compagorum, ac chirothecae, dalmaticae, ac mitrae, tam tibi quam successoribus tuis, in praecipuis festis et diebus dominicis ad missas, seu in consessum concilii, habendum concedimus. Sane tam in ipso venerabili monasterio quam in cellis eius cuiuslibet Ecclesiae episcopum vel sacerdotem, praeter Romanum Pontificem ditionem quamlibet, aut excommunicandi, aut interdicendi, aut ad synodum provocandi praesumere prohibemus; itaut si ab abbate prioreve loci non fuerit invitatus, nec missarum solemnitas inibi audeat celebrare; liceatque ipsius monasterii et cellarum eius fratribus, clericos cuiuscumque ordinis, de quocumque episcopatu ad conversionem venientes, absque episcoporum contradictione suscipere: liceat absque cuiuslibet saecularis vel ecclesiasticae potestatis inhibitione subiectos monasteriis suis, tam monachos quam sanctimoniales foeminas iudicare: liceat etiam fratribus per cellas in civitatibus constitutas, ad divina officia celebranda quandocumque voluerint signa pulsare. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes altarium, sive basilicarum, ordinationes clericorum a quocumque malueritis catholico accipiatis episcopo; Baptismus vero per clericos vestros in oppidis vestris seu villis agetis. Sane universa ad idem monasterium pertinentia quiescentia semper, et ab omnium mortalium iugo libera, permanere sancimus: videlicet monasterium Domini Salvatoris positum ad pedem Casini montis, monasterium S. Dei Genitricis Virginis Mariae, quod vocatur Plumberola,

Bull. Rom. Vol. II.

34

monasterium S. Mariae in Cingla, cellam S. Benedicti in Capua cum cellis et pertinentiis suis, S. Sophiae, in Benevento, S. Mariae in Canneto iuxta fluvium Trivium, S. Benedicti et S. Laurentii in Salerno, S. Mariae in Tremiti cum ipsis insulis, et S. Liberatoris in Marchia cum omnibus suis pertinentiis, S. Benedicti in Marsi, S. Mariae in Luco, et S. Cosmati in Civitella, S. Angeli in Carregio cum omnibus pertinentiis suis, S. Mariae Ancillarum Dei in civitate Cosentia, S. Mariae in Banse, S. Iohannis Puellarum in Capua, S. Angeli ad Formam, S. Agatae in Aversa; S. Rufi et S. Benedicti Pizuli in Capua, S. Petri de Lacu, S. Petri de Ovellano, S. Erasmi et S. Benedicti et S. Scholasticae in Caieta, S. Magni in Fundi, S. Stephani et S. Benedicti et S. Agathae in Terracina, S. Petri in Foresta, S. Pauli ibidem, S. Mariae in Pontecorbo, S. Dionisii ad Pontem S. Anastasii, S. Benedicti in Benevento ad Portam Rufini, S. Benedicti in Pontapo, S. Angeli, S. Nicandri et S. Thomae in Troia, S. Ceciliae et S. Demetrii in Neapoli, S. Eustasii in Pantasia, S. Benedicti in Alarino, S. Benedicti in Pectinari, S. Mariae in Casale-Plano, S. Illuminatae in castello Lemusano, S. Trinitatis in Termula, S. Focatis in Lesina cum fuce et piscaria, S. Benedicti in Asculo, S. Eustasii in Petra-Abundanti, S. Eustasii in Vipera, S. Mariae in Barettano, S. Scholasticae in Pinne, S. Salvatoris in Tave, S. Nicolai iuxta fluvium Trutinum in Abrutium, S. Benedicti in Trunto, S. Benedicti in fluvio Tisino, S. Appollinaris in Firmo, quod dicitur ad Opplanis, S. Mariae in Arboscla, S. Martini in Saline, S. Angeli in Marano, et Ss. Septem Fratrum et S. Laurentii, S. Benedicti in Ripa-Ursa: in comitatu Aquinense cellam S. Gregorii et S. Mauriti, S. Pauli, S. Constantii, S. Christophori, S. Nicolai, S. Mariae in Albaneta, S. Nicolai in Ciconia, S. Benedicti in Clia, S. Nazarii in Comino, S. Valentini, S. Martini, S. Urbani, S. Angeli, S. Pauli, S. Felicis, S. Salvatoris,

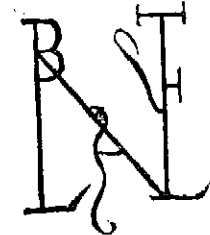
S. Angeli in Valle-Luci, S. Michaelis in Oliveto, S. Nicolai in Pica, S. Angeli in Cannucio, S. Mariae in Verule, S. Petri in Esecleta, S. Luciae et S. Petri in Curuli, S. Silvestri et S. Martini, S. Luciae in Arpino, S. Mariae de Castello Zopponi, S. Benedicti in colle de Insula, S. Mariae de Babuco, S. Nicolai in Turrice, S. Germani in Sora, S. Benedicti in Paschesano, S. Petri in Morinis, S. Angeli in Pesclo Canali, Sancti Patris in Formis, Sancti Angeli in Albe, Sancti Erasmi in Pompe-rano, Sanctae Mariae in Cellis: in Vena-fro Sancti Benedicti et Sancti Nazarii, Sancti Martini in ipsa furca, curtem Sanctae Mariae in Sala, Sancti Benedicti Pizuli ibidem, Sancti Benedicti in Cesima, Sancti Benedicti in Sinuessa, curtem, quae dicitur Lauriana, Sancti Benedicti in Tiana, Sanctae Mariae in Calvo, Sancti Nazarii in Anglena, Sancti Adiutoris, Sancti Benedicti in Alifas, Sancti Donnini in Telesia, Sancti Martini in Bulturno: in Amalfi Sanctae Crucis, et Sancti Nicolai, Sanctae Crucis in Isernia, Sancti Marci in Carpinone, Sancti Valentini in Ferentino, Sancti Angeli in Algido, Sancti Marci in Ceccano, Sanctae Agathae in Tusculano, Sanctae Ierusalem, Sancti Benedicti in Albano: in Roma monasterium Sancti Sebastiani in Pallaria: in Luca cellam S. Georgii, Sancti Salvatoris in Civitella: in ducatu Spoletino Sanctae Mariae in Celena, Sancti Benedicti in Trani, Sancti Benedicti in Bari, Sancti Petri Imperialis in Tarento: in Calabria cellam S. Anastasiae, S. Nicolai in Salectano, Sanctae Mariae in Tropea, Sanctae Euphemiae in Marchia: item civitatem, quae dicitur Sancti Germani, positam ad pedem ipsius montis, castellum Sancti Petri, quod ab antiquis dictum est Castrum Casini, castellum Sancti Angeli, Piniatarium, Plumbariola, Pesdemonte, Iunctura, S. Ambrosii, Sancti Apollinaris, Sancti Georgii, Vallem Frigidam, Sancti Andreae, Vantra Monastica, Vantra Comitatis, Sancti Stephani, Terami Fracte, Mortula cum ipsa curte,

quae dicitur Casa-Fortini, Sancti Salvatoris, qui vocatur Cucuruzzo, Turrem ad mare iuxta fluvium Garilianum, Sancti Petri in Flia, Sancti Victoris, Torrocolo, Cervaria, sanctae Eliae, Saracinesco, Cardetum, Aqua-Fundata, castellum Pontis-Curvi, et Viticosi: in Marchia Teatina castellum Lastinianum, montem Albrici, Muccla, Sancti Quirici cum Portu Frisa, Sanctae Iustae: in comitatu Asculano castellum, quod dicitur Octaum, et post montem Cinianum, et Trivilianum, et Cavinum: in Principatu castellum Ripa Orsa, Mons Bellus, Petra Fracida: in Comino castellum Vicumalbum: in territorio Carseolano castellum Auricula, Piretum, Rocca Incamerata, et Fossaceca: in Calabria Cetrarum, in Amalfi Fundicum: in territorio Troiano Castellone de Barancello, et villam Sancti Nicolai, quae de Gallitianis dicitur, territorio Capuano: in Galdum de Liburia, curtem Sancti Felicis: in comitatu Tienense, cum ecclesia Sancti Ippoliti. Praeterea per praesentis privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quaecumque in praesenti vestrum coenobium iuste possidet, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium, iuste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem coenobium temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel iniuste datas suis usibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substantiatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad perpetuum etiam hospitium tibi tuisque successoribus palladii cellam concedimus, ut de vestra illic congregatione, quem volueritis, ordinetis: quem si forte Romano Pontifici in abbatem promovere placuerit, omnino tamen tamquam vestrae congregationis monachum sub vestra decernimus dispositione persistere: redditum quoque, qui ab officialibus nostris apud Hostiam

Roboratur de-
cretum immuni-
tatis.

vel Portum de navibus exigi solet, navi vestrae, si qua eo venerit, relaxamus. Obeunte te, nunc eius loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia praeponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, et beati Benedicti regulam elegerint. Ad haec, tam praesentium quam futurorum avaritiae ac nequitiae obviantes, omnes omnino seditiones, quas levas dicunt, seu direptiones, in cuiuscumque abbatis morte aut electione fieri auctoritate apostolica interdiciamus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostram constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iusta servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicium praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Raynerii scri-niarii regionarii, et notarii sacri palatii.

Ego PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus subscripsi.

Datum Laterani per manum Iohannis S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, ii nonas februarii, indictione vi, incarnationis dominicae anno MCXIII, pontificatus autem domni Paschalis secundi Papae anno XIV.

Dat. die 4 februarii anno Domini 1113, pontif. anno XIV.

XLVII.

Sententia super controversia inter abbates Cassinensem, et monasterii Terrae Maioris, super ecclesia S. Mariae de Casali Plano, quae Cassinen. adiudicatur (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Series facti. — Iudicium a delegatis datum, et a Paschali PP. confirmatum. — Perpetuum silentium monachis Terrae Maioris imponitur. — Ecclesia de Casali Plano cum pertinentiis omnibus Cassinensibus abbatibus adiudicatur. — Paschalis PP., iudicium et S. R. E. cardinalium subscriptiones.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, fidelibus omnibus per Campaniam et Apuliam, vel Capitanatum, sive Samnium, salutem et apostolicam benedictionem.

Rerum gestarum series ad hoc literarum fidei committuntur, ne illarum veritas posterorum memoriae subtrahatur. Diuturnae igitur litis, quae inter Cassinensem, et monasterii Terrae-Maioris abbates acta est super ecclesia S. Mariae de Casali Plano, eiusque possessionibus, decisionem literis mandari praecipimus, ne aliqua inter eos turbationis occasio imposterum relinquatur. Cassinensis enim abbatis reverendae memoriae Oderisii querelam accipientes adversus monasterii Terrae-Maioris abbatem, quod Ecclesiam supradictam de Casali Plano invaserit,

(1) Ex originali archiv. edidit Gattula, Access. ad Hist. Cassin. tom. II, pag. 714.

Exordium.

Series facti.

missis iterum atque iterum literis, apposita etiam interdictione vel loci vel ordinis, monasterii Terrae-Maioris abbatem coegimus, licet ad nos venire dissimularet, ut supradictum Oderisium abbatem de praefata Casalis Plani Ecclesia investiret. Post abbatis Oderisii obitum, certum agendi tempus utrique parti iniunximus, praecipientes, eos omnino paratos ad peragendam causam deliberato termino convenire. Statuto itaque tempore, Girardus Cassinensis abbas, et Benedictus Terrae-Maioris, ante nostram praesentiam convenerunt. Data est per biddum iurisperitis licentia disputandi. Novissime actores monasterii Terrae-Maioris probationem possessionis quadragenariae intenderunt. Caeterum eorum testes non ex visu et auditu, sed ex fama testimonium profitentes, nec legibus nec canonibus suscipi potuerunt. Cassinenses vero quadragenariae vel tricenariae possessionis interruptionem modis talibus astruebant: testes duos notae religionis monachos, unum episcopum, alterum diaconum protulerunt, qui se praesentibus, praesente etiam bonae memoriae Benedicto monasterii Terrae-Maioris abbate, supradictam S. Mariae de Casali Plano ecclesiam per Desiderium memoriae felicitis abbatem, locatam Rodolfo presbytero asserebant, sicut in locationis descriptione ostendebatur, sub censu sex bizantium, anno dominicae incarnationis millesimo septuagesimo primo. Tres etiam ab eis laici testes prolati sunt, qui se vidisse profiterentur per annos quadraginta, priusquam in Ecclesiam illam Terrae-Maioris monasterium invasisset, Cassinensis monasterii monachos ibidem fuisse praepositos: vidisse etiam Rodulfum presbyterum, qui locationem superius memoratam ab abbate fel. mem. Desiderio acceperat, praefatam sex bizantium pensionem Cassinensi monasterio persolventem. Legum igitur auctoritate perspecta, huiusmodi iudicium a fratribus nostris editum, et a nobis est per

Dei gratiam confirmatum. Postquam actores monasterii Terrae-Maioris defecerunt a probatione, quam intenderant, quadragenariae possessionis super S. Maria de Casali Plano, nos eis super hoc negotio perpetuum silentium indicimus, et dominium eiusdem Ecclesiae de Casali Plano cum possessionibus suis apud Cassinense monasterium quiete imperpetuum remanere sancimus. Hac nimirum discussione, hoc tenore iudicii, supradictam Beatae Mariae de Casali Plano ecclesiam cum possessionibus suis venerabili filio nostro Girardo abbati Cassinensi in ius et possessionem perpetuam Cassinensis monasterii restituimus: quam videlicet inconcussam et stabilem permanere auctoritate Apostolicae Sedis decernimus.

Scriptum per manum Crisogoni notarii sacri palatii.

Ego PASCHAL. catholicae Ecclesiae episcopus in praesentia nostra hoc factum iudicium confirmavi et subscripsi.

Ego Sennes Dei gratia Capuanus archiepiscopus, iudex datus interfui et subscripsi.

Ego Con. Ricardus Albanen. episcopus subscripsi.

Ego Landolphus Beneventanus archiepiscopus iudex datus interfui et subscripsi.

Ego Cono Praenestinus episcopus iudex datus interfui et subscripsi.

Ego Gregorius Terracinensis episcopus iudex datus interfui et subscripsi.

Ego Gualo Parisiensis episcopus iudex datus interfui et subscripsi.

Ego Ascherus Centumcellensis episcopus iudex datus interfui et subscripsi.

Ego Raimundus Auscorum archiepiscopus interfui et subscripsi.

Ego Almericus Claromontensis episcopus interfui et subscripsi.

Ego Wilhelmus Dei gratia Troianus episcopus interfui et subscripsi.

Ego Anastasius cardinalis presbyter tituli Beati Clementis subscripsi.

Perpetuum silentium monachis Terrae Maioris imponitur.

Ecclesia de Casali Plano cum pertinentiis omnibus Cassinensibus abbatibus adiudicatur.

Paschalis PP. iudicium et S. R. E. cardinalium subscriptiones.

Iudicium a delegatis datum, et a Paschali PP. confirmatum.

Ego Romoaldus diaconus cardinalis iudex datus interfui et subscripsi.

Ego Boso cardinalis diaconus iudex datus interfui et subscripsi.

Ego Gervasius Telesini monasterii abbas interfui et subscripsi.

Ego Pontius Antiochenae Ecclesiae canonicus interfui et subscripsi.

Ego Rolandus Antiochenae Ecclesiae legatus interfui et subscripsi.

Actum Beneventi in palatio principali, III et II idus februarii, praeter hos suprascriptos alii etiam plures interfuerunt, tam episcopi quam abbates, Riso videlicet Barensis, Leo Hostiensis, Fulco Venusinus.

Datum Beneventi per manum Iohannis sanctae Romanae Ecclesiae diaconi cardinalis ac bibliothecarii, idibus februarii, indictione VI, incarnationis dominicae anno MCXIII, pontificatus autem D. Paschalis II PP. anno XIV.

Dat. die 13 februarii anno Domini 1113, pontif. anno XIV.

XLVIII.

Confirmatio sententiae latae a iudicibus, a Sede Apostolica delegatis, in causa inter monasteria Anianense et Casae Dei, super cella Gordianica (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Causa huiusmodi a Paschali Avenionensi, Valentino et Diensi episcopis delegata. — Sententia ab eis data in favorem Anianensis monasterii; — Confirmatur decreto pontificio; — Perpetuumque silentium monachis Casae Dei imponitur. — Solitae clausulae. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio Petro, Anianensis monasterii abbati, salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolicae Sedis auctoritate debitoque compellimur, pro universarum Ecclesiarum statu satagentes, earum quieti,

(1) Ex archiv. Anianensi edidit Mabillonius in Append. Annal. Bened. tom. V, num. LXXXVIII.

auxiliante Domino, providere. Ea propter opportunum duximus, dum in Galliarum partibus moraremur, controversiam illam, quae inter Casae Dei monasterium, et Anianense coenobium, super cella de Gordianico agebatur, venerabilibus fratribus Alberto Avenionensi, Eustachio Valentino, Hismioni Diensi episcopis discutendam determinandamque committere; qui nimirum utriusque partis ratiocinationibus diligenter discussis, et canonice examinatis, sicut ex eorum allegatione chirographoque comperimus, et perspectis pontificalibus ac regalibus instrumentis, et aliarum chartarum indiciis, iustum esse senserunt, et scriptis, subscriptionibusque sanxerunt, ut monasterium Anianense praefatam cellam de Gordianico ad Dei servitium regere, ac perpetuo habere deberet: ut enim verbis ipsorum loquamur, inter primam iustam acquisitionem, et ultimam iustam restitutionem, quam per nos acceperant, nullam invenire potuerunt iustam ipsius possessionis interruptionem. Nos ergo supradictorum fratrum, quos in hoc negotio nostri vice-iudices dedimus, litterarum praesentium decreto, iudicium confirmamus, et supradictam cellam de Gordianico tibi, carissime Petre abbas praedicti Anianensis monasterii, tuisque successoribus, firmam et quietam in perpetuum manere sancimus; praecipientes et interdicentes, ne super hac ulterius querimonia Casae Dei fratres Anianense coenobium inquietare praesumant; sed, ut quiete ac libere sub Anianensis coenobii iure ac possessione in perpetuum conservetur cum omnibus pertinentiis ac possessionibus suis, sicut a Ludovico imperatore, Caroli Magni imperatoris filio, concessum ac traditum Anianensi coenobio per instrumenti regalis memoriam declaratur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica quaelibet saecularisve persona, hanc nostrae confirmationis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate

Causa huiusmodi a Paschali Avenionensi, Valentino, et Diensi episcopis delegata.

Sententia ab eis data in favorem Anianensis monasterii.

Confirmatur decreto pontificio.

Perpetuumque silentium monachis Casae Dei imponitur.

Solitae clausulae.

careat, reumque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat, nisi secundo tertiove commonita, praesumptionem suam congrua satisfactione correxerit. Cunctis autem eidem coenobio iusta servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen, amen.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus ss.

Datum Laterani per manum Iohannis sanctae Romanae Ecclesiae diaconi cardinalis ac bibliothecarii, ii idus aprilis, indictione vi, incarnationis dominicae anno MCXIV (1), pontificatus quoque domini Paschalis Papae secundi, xiv.

Dat. die 12 aprilis anno 1113,
pontif. anno xiv.

XLIX.

Enumeratio et confirmatio bonorum monasterii S. Victoris Massilien. dioecesis (2).

SUMMARIUM

Exordium. — Confirmantur privilegia omnia pontificia, et bona ad monasterium hoc pertinentia, quae hic enumerantur. — Confirmatur privilegium Urbani PP. — Decretum pro indemnitate monasterii huius. — Poenae contra inobservantes.

(1) Legendum omnino MCXIII ut conveniat annus XIV et indictio VI cum numeratione aerae; nisi forte quis putaverit, immutandas potius binas hasce notas chronologicas, ut idem assequatur. Mabillonius, qui in nota marginali indictionem VI in VII emendavit, fortasse non advertit superesse adhuc errorem in anno pontif. Paschalis XIV, qui in XV foret restituendus. Quamlibuerit sequatur quisque sententiam, per nos licet. (2) Ex Chartario Panchariae Massilien. edidit Sammarth. Gall. Christ. tom. I inter Instrum. Eccl. Massilien. n. XXVIII.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto in Christo filio Ottoni abbati Massiliensis monasterii, et eiusdem successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Apostolicae Sedis auctoritate debitoque compellimur, pro universarum Ecclesiarum statu satagere, et earum quieti auxiliante Domino providere. Ea propter petitionibus tuis, fili in Christo charissime Otto, non immerito annuendum censuimus, ut Massiliense monasterium, cui Deo authore praesides, ad praedecessorum nostrorum Gregorii VII et Urbani II exemplar Apostolicae Sedis privilegio muniremus. Per praesentis igitur privilegii paginam tibi tuisque successoribus, quae a praedictis Pontificibus sunt firmata, firmamus: videlicet in Arelatensi parochia monasterium Sanctorum Genesii et Horatii, ecclesiam Sancti Petri et Sanctae Trinitatis de Fanibriculo, Ss. Sergii et Bacchi in Camargis, ecclesiam S. Caesarii de Villanova, S. Caesarii de Bodenenc, cellam S. Michaelis de Barzaneges cum capellis suis, S. Victoris de Marmana, S. Heymetis: in episcopatu Avenionensi cellam Sancti Saturnini, Sanctae Mariae de Rocamartina, Sanctae Mariae de Mirano: in episcopatu Cabillonensi monasterium Sanctae Mariae, Sancti Verani de Valleclusa, ecclesiam Sancti Iuliani, cellam Sancti Michaelis de Balina, parochiam Sancti Agoldi, ecclesiam Sanctae Fidis: in episcopatu Carpentoratensi ecclesiam parochialem de Rocca, cellam Sancti Romani, Sanctae Mariae de Vellalove, monasterium Sancti Felicis de Venesta: in episcopatu Valens. monasterium Sanctae Mariae, Sancti Victoris, Sancti Petri de Grausello, ecclesiam parochialem de Castro Malancena, Sancti Michaelis, Sancti Petri cum capellis suis, S. Desiderii, Sancti Martini, Sanctae Mariae, et Sancti Sepulchri, capellas de Albarusco, ecclesiam Sanctae Mariae de Vellis, de Mirabel, Sancti Bladii, Sanctae Mariae de Villanova, et medietatem omnium

Exordium.

Confirmantur privilegia omnia pontificia, et bona ad monasterium hoc pertinentia, quae hic enumerantur.

ecclesiarum parochialium de valle Pladiani: in episcopatu Massiliensi ecclesiam Sancti Petri de Paradiso, Sancti Ferreoli, Sanctae Mariae, Sanctae Margaritae, cellam Sancti Genesii, Sancti Iusti, Sancti Mitri, Sanctae Mariae de Evola, Sancti Michaelis de Plano, Sancti Pontii de Geminas, ecclesiam S. Iohannis de Roccafort, Sancti Pauli de Carnot, Sanctae Mariae de Cezeresca, Sancti Damiani, parochialem Ecclesiam de Caderia cum capellis suis, cellam Sancti Petri de Auriol cum parochia eiusdem castri et capella, cellam Zacchariae, ecclesiam S. Victoris de Savard, parochialem ecclesiam Castelli-Nautis cum capellis suis, cellam Sancti Victoris de Causalo, Sancti Iacobi de Alniis cum tota villa, ecclesiam S. Victoris, Sanctae Mariae de Balma, Sancti Cassiani, cellam Sancti Saturnini, in castro Sancti Cannati ecclesiam Sancti Andreae: in Tolonensi episcopatu ecclesiam Sanctae Mariae de Sexfurnis, Sancti Iohannis de Crota, Sancti Nazarii, cellam S. Victoris de Insula, Sancti Iohannis de Ferleda, ecclesiam Sanctae Trinitatis, parochialem ecclesiam de Solariis, Sancti Michaelis de Eiras, cellam Sancti Benedicti, Sancti Bartholomaei de Belgensier, Sancti Martini de Corias, Sancti Iohannis de Petrafocho, ecclesiam parochialem ipsius castri cum capellis suis, Sancti Martini, Sanctae Mariae de Colobreira, ecclesiam parochialem Sancti Poncii, ipsius castri Sancti Cedomi, Sanctae Mariae de Dexesa, Sancti Laurentii de Pinet, Sancti Victoris de Carnola, et Sancti Michaelis: in episcopatu Aquensi ecclesiam Sancti Petri, cellam Sancti Petri de Cardana, ecclesiam S. Valentini cum capellis suis, Sancti Andreae de Bac, cellam Sancti Hipoliti, ecclesiam de Vellana, cellam S. Mariae de Nicar, Sancti Iohannis de Segia, parochialem ecclesiam Sancti Petri de Caudalonga, Sancti Germani, ecclesiam de Venel, Sancti Michaelis de Fuel cum parochiali ecclesia, cellam Sancti Petri de Favarico, ecclesiam Sancti Iu-

liani de Podionigro, Sancti Petri et Sancti Victoris in castro Tretis, cellam Sanctae Trinitatis, ecclesiam parochialem S. Mariae, capellas Sancti Andreae, Sanctae Ceciliae, Sancti Michaelis de Castelar, ecclesiam parochialem de Roccafolio, S. Auderti, ecclesiam parochialem de Parciis, Sancti Antonii de Barda, Sancti Servi, Sancti Pematii de Rosceto cum parochiali ecclesia, Sancti Poncii de Podio Lupario cum parochiali ecclesia, Sancti Pancracii, Sanctae Mariae de Sale, ecclesiam parochialem de Porreiras cum capellis suis, monasterium Sancti Maximini, Sancti Mitri, ecclesiam Sancti Stephani de Fur, Sancti Simonis de Auriac, cellam Sanctae Mariae de Brusa, Sanctae Mariae de Sporrone, et parochialem ecclesiam Sancti Fidis Artiga, cellam Sancti Stephani de Tresede, Sancti Victoris de Gontarelle, Sancti Victoris de Adonia, ecclesiam parochialem de Laberbent, Sancti Martini de Toulant, Sancti Leodegarii, Sancti Raphael, ecclesiam parochialem de Rogerio, de Caudalonga, cellam Sancti Stephani de Torreves, ecclesiam de Greleu, Sancti Iuliani de Gaisola, Sanctae Mariae, cellam Sanctae Perpetuae, Sancti Petri, parochialem ecclesiam de Barquola, ecclesiam Sancti Iohannis, Sanctae Mariae de Campis, Sanctae Mariae de Garelle, Sancti Medardi, Sancti Eucherii de Brar, Sancti Victoris de Curcurim, Sancti Petri de Arara cum parochiali ecclesia, Sanctae Mariae de Belmont, Sancti Mauricii de Reliana, Sancti Sepulchri de Crucis, Sancti Iohannis, ecclesiam parochialem Sancti Mauricii de Torreves cum capellis suis, Sancti Petri de Sillone: in episcopatu Foroiuliensi ecclesiam parochialem Sanctae Mariae de Cabaza, Sancti Pontii, Sancti Petri, cellam Sanctae Mariae de Luc, Sancti Petri de Archs, parochialem ecclesiam ipsius castri cum capellis suis, ecclesiam Sancti Iuliani de Ailla, cellam Sancti Cassiani de Salelaudimia, S. Victoris de Mota, Sancti Romani de Escaus, Sanctae Mariae de Palione, Sancti

Victoris de Roccataliada, Sancti Salvatoris de Burnis, ecclesiam parochialem de Celians, ecclesiam Sanctae Mariae, cellam Sanctae Mariae de Bariemone, Sancti Ausilii, parochialem ecclesiam de Colar, cellam Sancti Torpetis, Sancti Concii, Sanctae Mariae de Quaesta, ecclesiam parochialem de Gival, Sancti Antonini de Nitra-Castel, monasterium Sanctae Mariae de Villa Crosa, Sancti Petri de Salernas cum parochiali ecclesia Sancti Domini de Tortorio, Sanctae Mariae de Villa-Alta, S. Martini de Roccabenua: in episcopatu Regensi, cellam S. Iuliani de Lauguias, S. Mariae de Agiuvia, S. Mauritii de Marresta, Sancti Iohannis de Castro monasterii, Sancti Guirici, Sancti Stephani de Recena, Sancti Petri de Archinozsch, Sancti Martini de Bromede, Sancti Trophimi, Sanctae Crucis, Sancti Cassiani de Tavernas: in episcopatu Aptensi cellam Sancti Pauli, Sancti Iohannis de Campanias, Sancti Symphoriani, ecclesiam parochialem de Bovils cum capella, ecclesiam de Cezarista: in episcopatu de Sisterico cellam Sanctae Mariae de Manasca, Sancti Martini, Sancti Marcellini de Moazaellis, Sancti Proviani de Furno Calcari, Sanctae Mariae de Petra-Mordi: in episcopatu Vapicensi cellam Sanctae Mariae de Mandamaes, Sancti Christophori d'Estradis, ecclesiam parochialem de Scola, Sancti Martini de Cornillon, Sancti Domini in Vallerrari, S. Genesii de Dromon, ecclesiam parochialem ipsius castri cum capellis suis, cellam de Fistal, Sancti Eregii de Vallerna cum ecclesia parochiali Sanctae Mariae, ecclesiam de Almebel, Sancti Petri de Valadoira, Sancti Clementis de Fresclens cum aliis Ecclesiis eiusdem castri, Sancti Petri de Roma, Sancti Eregii de Medulone: in episcopatu Ebredunensi ecclesiam de Carde, Sanctae Mariae, Sancti Victoris, Sancti Christophori, Sancti Balli, Sanctae Mariae de Bredula cum ecclesia parochiali Sanctae Mariae, Sancti Petri de Bigernis, ecclesiam parochialem de Bel-

lesaire, ecclesiam Sanctae Mariae, et S. Genesii de Curies, Sanctae Mariae, et S. Poncii de Faleone: in episcopatu Dignensi cellam Sancti Michaelis in Curstone, S. Martini de Sola, cellam de Candal, Sancti Clementis de Vernet: in episcopatu Senez cellam Sanctae Mariae de Petra Castellana, cellam de Bagarras, Sanctae Mariae de Hiveis, cellam de Alanz: in episcopatu Glandensi cellam Sancti Petri de Bonovillari, cellam de Penna, Sancti Poncii Adannot, Sancti Cassiani, Sancti Sepulchri ad Megilos, Sanctae Mariae de Torraminas: in episcopatu Venciensi cellam, quae dicitur ad Crotous, Sancti Stephani de Gateiras, Sancti Petri de Geleta, cellam de Granleiras, Sancti Martini de Mugnis: in episcopatu Barchinonensi monasterium Sancti Michaelis de Fallo in Penedes: in episcopatu Urgello, monasterium Sanctae Mariae de Gerra: in Gerundensi Sancti Iohannis de Fontibus: in Iuporiensi Sancti Thomae, villam de Maurel, de Kantona, villam de Penna-Fideli, villam Mauratel: in episcopatu Aginensi, cellam de Romeu: in Narbonensi cellam Sanctae Mariae in Bargo, Sancti Crescentii: in vicecomitatu Minerbensi cellam Sanctae Mariae de So-rea, Sancti Marcellini cum capellis suis: in episcopatu Biterrensi cellam Sancti Saturnini de Corneliano, ecclesiam Cezac, Sanctae Mariae de Magalaz, ecclesiam parochialem ipsius castri, Sanctae Mariae de Saurarges: in Agathensi monasterium Sancti Andreæ: in Magalonensi Sancti Nazarii de Medullio, cellam de Burgeries: in Nemausensi, Sancti Victoris Armareis, Sancti Martini de Airas, ecclesiam parochialem Sancti Petri de Mauroix, Sancti Petri de Ariges, Sanctae Mariae de Sauriana, Sancti Martini de Alzone, Sancti Petri de Vicavo: in Ucetico, Sancti Mammetis, Sancti Amancii de Tezeno, Sancti Petri de Vulpereries: in Tolosano cellam de Castilione de Maderies: in Albiensi cellam Sancti Sigolenae de Gana, Sanctae Mariae de Am-

L.

Confirmatio Canonicae Aptensis Ecclesiae, bonorumque ad eam pertinentium, cuius canonicis nonnulla conceduntur privilegia (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Confirmatur regularis canonicorum vita, bonaque eisdem et Aptensi Ecclesiae data a Laugerio episcopo. — Ad eosdem canonicos devolvi episcopi electionem, et defuncti episcopi bonorum administrationem decernitur. — Decretum immunitatis. — Poenae contra inobedientes.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis Aptensis Ecclesiae canonicis, tam praesentibus quam futuris, in perpetuum.

Officii nostri nos hortatur auctoritas, pro Ecclesiarum statu sollicitos esse, et quae recte statuta sunt, stabilire. Idcirco vestrum votum vestrique propositum auctoritate Sedis Apostolicae confirmamus, ut in Aptensi Matrice Ecclesia Beatae Dei Genitricis et beati Castoris, perpetuis deinceps temporibus clericaliter et regulariter vivant, et quaecumque praedia seu quaecumque res ad eorum victum deliberatae sunt, quiete semper eis integreque servantur. Porro ipsi Ecclesiae et eius episcopis confirmamus castrum Sancti Martini, et castrum de Sanione, quod cum ex antiquo iure Aptensi Ecclesiae pertineret, per confratris nostri Laugerii episcopi praesentis industriam eidem Ecclesiae restitutum est: caeteras sane donationes, quam (1) episcopus fecit, et scripti sui assertionem firmavit, et tam vobis quam successoribus vestris praesentis decreti auctoritate firmamus, in regularis videlicet vitae observatione manentibus. Ipso vero vel suorum quolibet successorum ad Dominum evocato, quaecumque episcopi sunt, sub canonicorum provisione permanent; nec alius in Aptensi Ecclesia substituatur episcopus nisi qui canonice ipso-
rum consilio fuerit et electione promotus;

(1) Sammarth. Gall. Christ. inter Instrumenta Ecclesiae huius num. xi. (1) Lego *quas*. (R. T.)

Confirmatur privilegium Urbani PP.

Decretum pro indemnitate monasterii huius.

Poenae contra inobedientes.

bilet, Sancti Petri de Ammone, Sancti Iohannis de Helvas: in Rutenico, cellam de Petra, Sanctae Mariae de Melias, Sancti Stephani, monasterium Sancti Petri, Sancti Laurentii, cellam de Cambolas, Sancti Genesii de Valcenga, cellam de Mistoliol de Clara-Fara, Sancti Michaelis, Sanctae Mariae de Castronovo, monasterium Vabense, Sancti Amancii: in Gallitano monasterium de Cirac cum parochiali ecclesia, Sancti Martini de Canonica, Sancti Martini de Salmonte cum capellis suis, Sancti Martini de Colomeo, Sanctae Mariae de Nabinals: in Alvernia cellam de Ruina: in episcopatu Pisano cellam Sancti Andreæ, monasterium Sanctorum Apostolorum: in episcopatu Aunonensi monasterium Sancti Iohannis Rivipollensis, sicut ex consilio Urbani Papae per Bernardum Viguldunensem comitem vobis traditum est etc. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare: sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus profutura: si quis autem, quod absit, decreti huius tenore cognito, temere contraire attemptaverit, honoris et officii sui periculum patiat, aut excommunicationis torsione plectatur, nisi praesumptionem suam digna satisfactione correxerit. Observantibus vero Dei omnipotentis gratia, et beatorum Apostolorum Petri et Pauli benedictio conferatur.

Scriptum per manum Chrysogoni notarii sacri palatii.

Datum Laterani per manum Iohannis S. R. E. card. ac bibliothecarii ix kal. maii, indict. vi, anno dom. incar. MCXIII, pontificatus autem D. Paschalis II Papae, xiv.

Dat. die 23 aprilis anno Domini 1113, pontif. anno xiv.

Bull. Rom. Vol. II. 35

Exordium.

Confirmatur regularis canonicorum vita.

Confirmantur bona eisdem et Aptensi Ecclesiae data a Laugerio episcopo.

Ad eosdem canonicos devolvi episcopi electionem, et defuncti episcopi bonorum administrationem decernitur.

Decretum im-
munitatis.Poenae contra
inobedientes.

res autem deficientis episcopi nullus om-
nino laicorum invadere et depraedari
praesumat. Decernimus ergo, ut nulli
omnino hominum liceat eandem Eccle-
siam temere perturbare, aut eius posses-
siones auferre, vel ablatas retinere, mi-
nuere, vel temerariis vexationibus fatigare;
sed omnia integra conserventur eorum,
pro quorum substantiatione ac guberna-
tione concessa sunt, usibus profutura.
Si quis autem, quod absit, decreti huius
tenore cognito, temere contraire tentave-
rit, honoris et officii sui periculum pa-
tiatur, aut excommunicationis torsione
plectatur, nisi praesumptionem suam di-
gna satisfactione correxerit. Observantibus
vero Dei omnipotentis gratia, et beato-
rum apostolorum Petri et Pauli benedi-
ctio conferatur.

Datum Laterani per manum Iohannis
S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliotheca-
rii, idibus ianuarii, indictione VII, in-
carnationis dominicae anno MCXIV, pon-
tificatus quoque domni Paschalis secundi
Papae, xv.

Dat. die 13 ianuarii anno Domini 1114,
pontif. anno xv.

LI.

*Confirmatio bonorum et possessionum
Marsorum Ecclesiae, cuius confinia de-
scribuntur (1).*

SUMMARIUM

Confirmantur bona ac fines Ecclesiae huius
qui hic describuntur. — Inhibetur mona-
chis, quidquam de iure episcopali sibi usur-
pare. — Ecclesia S. Savinae martyris ca-
thedralis declaratur. — Enumerantur bona
ad Marsorum episcopos pertinentia. — De-
cretum immunitatis, et poenarum contra
refragantes. — Paschalis PP. et cardina-
lium S. R. E. subscriptiones.

(1) Edidit Ughell. Ital. Sac. tom. I.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto
filio Berardo Marsicanae Ecclesiae episcopo
etisque successoribus canonice substituendis,
in perpetuum.

Sicut iniusta petentibus nullus est
tribuendus effectus, sic legitime deside-
rantium non est differenda petitio. Tuis
igitur, frater in Christo charissime, pre-
cibus annuentes, ad perpetuam S. Matris
Ecclesiae pacem et stabilitatem praesentis
decreti stabilitate sancimus, ut universos (1)
parochiae fines, sicut a tuis antecesso-
ribus usque hodie sunt, ita omnino tam
tibi possessi quam successoribus in per-
petuum conserventur: qui videlicet a Turri
Ferraria decurrunt in caput Corriti, inde
per viam de Merso in Postellam de Valle-
Putrida, per terram de Feresca per Ar-
gatonem, per terram de Camno, per ter-
ram de Formella, inde ad Molinum Ve-
terem, inde ad Furcam Aurae, per terram
de Vivo, per terram de Toroia, inde ad
pasculum Canalis, inde ad Pennam Im-
peratoris, per terram de Cervara, inde
ad S. Britium per furcam de Auricula,
inde ad arcum S. Georgii, per flumen
Risanae, per Turres Ofrano, per Scalel-
las, per Tufum fluvii Remandi, per Tre-
pontum, inde ad Vulpem Mortuam, per
Buccam de Teba, per campum de Pezza,
per rivum Gambararum, per terram de
Candida, per Venetrinum, et redeunt ad
Furcam Ferrati: intra quos fines quae-
cumque oppida, quaecumque villae, quae-
cumque plebes, quaecumque ecclesiae
sitae sunt, aut in posterum fuerint, sub
tua et tuorum catholicorum successorum
episcopali providentia et dispositione per-
maneant; et ex eis omnibus episcopalia
vobis iura solvant, tam in clericorum
ordinationibus et ecclesiae consecratio-
nibus, quam in redditu decimarum et
oblationum, sive in correctionibus delin-
quentium. Sane illam monachorum pra-
vam praesumptionem, qua partim episco-
porum absentia, partim eorum pervicacia,
in Marsorum finibus omnimodo inhibe-

Confirmantur
bona ac fines
Ecclesiae huius
qui hic descri-
buntur.

Inhibetur mo-
nachis, quid-
quam de iure
episcopali sibi
usurpare.

(1) Lege universi.

(a. T.)

Ecclesia S.
Savinae marty-
ris cathedralis
declaratur.

Enumerantur
bona ad Mar-
sorum episcopos
pertinentia.

mus, ut nec baptismata ulterius in mo-
nasteriis faciant, nec ad infirmorum un-
ctiones claustris suis progredi audeant,
nec ad poenitentiam iniungendam popu-
lares personas admittant, nec ab episcopo
excommunicatos ad communionem, nec
interdictos ad officia sacra suscipiant.
Porro ecclesiam B. Savinae martyris ma-
tricem haberi, sicut hactenus habita est,
et illic episcopalem sedem permanere
decernimus, et in eius possessione ac
iurisdictione Ecclesiae cum praediis suis,
quae praeteritis temporibus possessa sunt,
etiam in futurum perpetuis temporibus
quiete, libere, integreque servantur, idest
S. Pauli ad Pesculum Serulae, S. Mariae
in campo Mitio, S. Nicolai ad fontem
Reginae, S. Quirici in Vico, S. Martini
in Agne, S. Martini in Bettorrita, S.
Archangeli super Mesula, S. Mariae in
Ortucula, Sanctae Mariae et S. Petri in
Veneri, S. Felicis in Ferrati, S. Valentini
et S. Petri in Apiniacis, S. Martini in
Filincino, S. Petri in Cerverano, S. Io-
hannis in Pentoma, S. Marcelli et S.
Angeli in Arca, S. Mariae in Palute, S.
Anatoliae de Lione, S. Felicitatis in Cer-
ferro, S. Laurentii in Praetorio, S. Fe-
liciani in Villa-Magna, S. Mariae in Avando,
S. Viti in Ozano, S. Christinae in Su-
pezzano, S. Georgii in Bezola, S. Io-
hannis ad Caput-Aquae cum titulis suis,
S. Potiti ad Castellum, S. Felicis in
Porciano, S. Laurentii in Curia, S. Cae-
sidii cum titulis suis, Sancti Vincentii
in Forma cum titulis suis, S. Andreae
in Ancezzano (1), Sanctae Mariae in Vico,
Sancti Petri in Capistrello, Sancti Petri
et Sanctae Mariae in Albe, Sancti Marci
in Massa, S. Martini in Valle cum titulis
suis, Sanctae Iohannae in Marano, Sancti
Felicis in Monte-Celle, Sanctae Mariae
in Glireto cum titulis suis, Sancti Nicolai
in Erse, S. Mariae in Furca, S. Erasmi
cum titulis suis. Praeterea, quaecumque
praedia ad eandem Ecclesiam legitime
pertinere noscuntur, aut in futurum,

(1) Forte Avezzano.

(a. T.)

largiente Domino, quibuslibet iustis mo-
dis vel contractis poterit adipisci, tibi et
tuis successoribus illibata permaneant.
Decernimus ergo, ut nulli omnino ho-
minum liceat, suprafatam Ecclesiam te-
mere perturbare, aut eius possessiones
auferre, vel ablatas retinere, vel iniuste
datas suis usibus vendicare, minuere, vel
temerariis vexationibus fatigare; sed om-
nia integre conserventur, tam tuis quam
clericorum usibus profutura. Si quis igitur
in crastinum archiepiscopus aut episco-
pus, imperator aut rex, princeps aut dux,
comes, vicecomes, iudex, castaldio, aut
ecclesiastica quaelibet saecularisve per-
sona, hanc nostrae constitutionis pagi-
nam sciens, contra eam temere venire
tentaverit, secundo tertiove commonita,
si non satisfactione congrua emendaverit,
potestatis honorisque sui dignitate careat,
reamque se divino iudicio existere de
perpetrata iniquitate cognoscat, et a sa-
cratissimo Corpore et Sanguine Domini
Redemptoris nostri Iesu Christi aliena
fiat, atque in extremo examine districtae
ultioni subiaceat. Cunctis autem Eccle-
siae iura sua servantibus sit pax D. N.
I. C. quatenus et hic fructum bonae
actionis percipiant, et apud districtum
Iudicem praemia aeternae pacis inveniant.
Amen.

Scriptum per manum Gervasii scri-
ptoris regionarii et notarii S. palatii.

Ego PASCHALIS catholicae Ecclesiae epi-
scopus ss.

Ego Ricardus Albanensis episcopus ss.

Ego Leo episcopus Ostiensis ss.

Ego Cono Praenest. Ecclesiae episco-
pus ss.

Ego Romanus card. S. Priscae ss.

Ego Benedictus card. tit. Eudoxiae ss.

Ego card. Raynerius Ss. Marcellini et
Petri ss.

Ego Conradus S. Pudentianae card. ss.

Datum Laterani per manum Iohannis
S. R. E. card. et bibliothecarii, v kal.
martii, indictione VII, incarn. dominicae

Decretum im-
munitatis, et
poenarum con-
tra refragantes.

Paschalis PP.
et cardinalium
S. R. E. sub-
scriptiones.

anno MCXIV, pontif. quoque D. Paschalis II Papae anno xv.

Dat. die 25 februarii anno Domini 1114, pontif. anno xv.

LII.

Confirmatio bonorum, quae Cluniacense monasterium possidet in Anglia, Normannia et aliis provinciis (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Enumerantur bona quae confirmantur. — Solitum decretum immunitatis et exemptionis. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, charissimo filio Pontio Cluniacensi abbati, eiusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Apostolicae Sedis auctoritate debitoque compellimur, pro universarum Ecclesiarum statu satagere, et earum maxime quieti, quo Sedi eidem specialius adhaerent, ac tamquam iure proprio subiectae sunt, et ampliori religionis eminent gratia, auxiliante Domino, providere. Eapropter petitionibus tuis, fili in Christo charissime Ponti, non immerito censuimus annuendum, ut Cluniacense monasterium, cui Deo auctore praesides, Apostolicae Sedis privilegio muniremus. Illas igitur possessiones, quae tuae praelationis tempore acquisitae sunt, et ab episcopis traditae, vel per episcopos confirmatae, nos tibi tuisque successoribus, et per vos eidem Cluniacensi monasterio confirmamus: in Normannia videlicet ecclesiam Ss. Cosmae et Damiani in episcopatu Constantiensi: in Anglia ecclesiam Sanctae Trinitatis de Lentona in castro Notingham: in episcopatu Bisuntino monasterium de Alta Petra, et monasterium de Valle-Clusa: in episcopatu

Enumerantur bona quae confirmantur

(1) Ex Bibliotheca Cluniacensi Martini Marrier pag. 871..

Tolosano monasterium Sanctae Columbae: in Mindoniensi ecclesiam Sancti Martini de Negdal: in Auriensi ecclesiam Sancti Vincentii de Palumbario: in Astoricensi ecclesiam Sancti Salvatoris de Valle-Viridi. Praeterea quaecumque praedia, quascumque possessiones in futurum concessione Pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium, iuste atque canonicè poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, et illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substantiatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica quaelibet saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, et a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei Domini nostri Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iusta servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Solitum decretum immunitatis et exemptionis.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus ss.

Datum Anagninae per manum Iohannis S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii, vii idus novemb., indictione viii, incarnationis dominicae anno MCXIV, pontificatus autem domni Paschalis secundi Papae, xvi.

Dat. die 7 novembris anno Domini 1114, pontif. anno xvi.

PP. subscriptio.

LIII.

Gerundensis Ecclesiae limites assignantur, confirmatisque bonis omnibus ad eam pertinentibus, statuitur, ne clerici, ad quamcumque dignitatem promoti, clericales praebendas inibi retinere possint (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Definiuntur limites dioecesis Gerundensis. — Bonaque omnia eidem confirmantur, cum decreto immunitatis a quacumque molestia, imminutione, etc. — Declaratur insuper ut clerici, ad quamcumque dignitatem promoti, teneantur clericales praebendas dimittere. — Solitae clausulae. — Paschalis PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri Berengario Gerundensi episcopo eiusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Sicut iniusta poscentibus nullus tribuendus est effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Tuis itaque, frater in Christo charissime Berengari, precibus annuentes, ad perpetuam sanctae Gerundensis Ecclesiae pacem et stabilitatem praesentis decreti auctoritate sancimus, ut universi parochiae tuae fines, sicut a tuis antecessoribus usque hodie possessi sunt, ita omnino integri tam tibi quam tuis successoribus in perpetuum conserventur: qui videlicet fines a meridie Barchionensis, ab oriente Ausonensis, ab aquilone Urgellensis et Helenensis parochiae limites tangunt, ab occidente in mare pertingunt. Confirmamus etiam eidem Gerundensi Ecclesiae universa, quae ad eam in praesenti indictione viii videntur legitime pertinere, et quaecumque in futurum iuste atque canonicè poterit adipisci. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere,

Definiuntur limites dioecesis Gerundensis.

Bonaque omnia eidem confirmantur, cum decreto immunitatis a quacumque molestia, imminutione etc.

(1) Ex Archiv. Ecclesiae huius edidit Baluzius in Appendice Marcae Hispan. n. cccliii.

minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, tam tuis quam clericorum et pauperum usibus profutura. Illud autem omnino interdiciamus, ne liceat eiusdem Ecclesiae clericis praebendas aut possessiones eiusdem Ecclesiae retinere, et suis usibus vendicare, postquam eos ad episcopatum vel abbatiam, vel alias praepositorum aliarum Ecclesiarum transire contigerit. Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, eamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iusta servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen, amen.

Declaratur insuper ut clerici ad quamcumque dignitatem promoti, teneantur clericales praebendas dimittere.

Solitae clausulae.

Paschalis PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS catholicae Eccl. epis. ss.

Data Laterani per manum Iohannis sanctae Romanae Ecclesiae diaconi cardinalis, ac bibliothecarii, xi kal. februarii, indictione viii, incarnationis dominicae anno MCXV, pontificatus autem domni Paschalis secundi Papae anno xvi.

Dat. die 22 ianuarii anno Domini 1115, pontif. anno xvi.

LIV.

Privilegium confirmationis donationum a Roberto comite de Loretello, et Tassione, fratribus, factarum Ecclesiae Teatinae (1).

SUMMARIUM

Donationis narratio. — Alia bona ab episcopis acquisita. — Dicta donatio et caetera

(1) Ex Archiv. Canonic. Basilicae Vatic. transcriptum edidit Ughell. Ital. Sac. tom ix.

bona omnia confirmantur, addito decreto omnimodae exemptionis ab omni vi, molestia, etc. — Excommunicationis poena contra violatores huiusmodi privilegii minatur.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, universis fidelibus per Teatinam parochiam, sive comitatum, salutem et apostolicam benedictionem.

Donationis narratio.

Ex praedecessoris nostri sanctae memorie Urbani II Papae scripto comperimus, quod nobilis memoriae comes Robertus, cui de Loretello cognomen fuit, et frater eius Tassio, possessiones quasdam vel ecclesias Teatino episcopo contulerint, sive et in ius proprium, sive dominium perenniter possidendas scriptis propriis confirmaverint; et Roberti quidem donatio haec continebat: in Aterno plebem Sanctorum Legontiani et Domitiani: ad pedem autem ipsius urbis, et ad portam, quae respicit contra mare, ecclesiam S. Thomae apostoli: exterius vero ecclesiam S. Nicolai, terras, vineas, domos, homines, intus et foris, decimas et oblationes vivorum et mortuorum, et ultra Piscariam terras in pertinentia Sculculae, castellum Genestræ, castellum S. Casidii cum pertinentiis suis, et unam ecclesiam in Bulcanico, dedicatam in honorem sancti Salvatoris et sancti Angeli, cum decimis Comitum: et decimas castellorum in Teatino episcopatu, quae sub ipsius Roberti dominio erant, et quod Teatina Ecclesia in castro Septi tenebat. Tassionis autem restitutio et confirmatio haec annotabat, scilicet Teatinam urbem, Trevellianum, Villam Magnam, montem Filarum, ecclesiam Sanctae Mariae in Bari, Sancti Blasii in Lanciano, Sancti Leucii in Atissa (1), Sanctae Mariae, Sancti Georgii in Ortona, Montem Acutum cum ecclesia Sancti Nicolai. Praeter haec in eodem praedecessoris nostri scripto, Rainulphus bo. mem. Teatinus episcopus industria sua et pecunia ecclesiastica in Ecclesiae dominium haec recepisse narratur: In monte Oderisii ecclesiam Sancti

(1) Lege *Atessa*.

(R. T.)

Salvatoris, Sancti Nicolai, Sancti Petri cum beneficiis illarum, monasterium Sancti Mauri cum beneficio suo: in civitate Luparelli plebem Sancti Petri cum pertinentiis suis, monasterium Sanctae Mariae de Letto, cum casali aliisque ad ipsum pertinent. In Abatico plebem Sancti Martini cum pertinentiis suis: in Caramanico plebem Sanctae Mariae cum possessione sua: in Turre plebem Sancti Ioannis. Fratria (3) etiam nostri Guillelmi episcopi, qui ad praesens Ecclesiam Teatinam possidet, relatione cognovimus, quod idem Rainulphus episcopus post id tempus a praedicto Roberto comite in Aterno ecclesiam Sancti Salvatoris et Sanctae Ierusalem ad episcopi dominium acquisivit. Ultra piscariam vero ad Montem-Silvanum Sanctam Mariam in Rivolo, et castellum Lastiniani: in Teatino autem comitatu castellum Sancti Pauli, et castellum, quod Turca dicitur: in Bulcanico plebem Sancti Silvestri: in Gissi plebem Sanctae Mariae cum pertinentiis suis. Idem etiam Rainulphus episcopus ab Ugone abbate Sancti Iohannis de Ardano, commutatione facta, Mucelam recepit, quae iuxta Ortonam est; Robertus vero praedicti Roberti comitis filius, idem episcopo castellum Sculculae reddidit. Porro successor eius supranominatus episcopus Guillelmus, Tassionis filium, castellum Mantipolum, Iulianum et Ornum, cum omnibus suis pertinentiis acquisivisse significavit. Nos itaque, supradicti confratris nostri Guillelmi episcopi precibus exorati, praedictam praedictorum comitum, et Guillelmi Tassionis donationem, salva Sedis Apostolicae confirmamus auctoritate, sub divini obtestatione iudicii statuentes, ut nulli omnino viventium liceat, vel quae a praedictis personis concessa sunt, vel quicquid hodie Teatina Ecclesia iuste possit, vel in futurum auxiliante Domino iuste poterit adipisci, auferre, vel ablata retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed prae-

(1) Fortasse *Fratriae*.

(R. T.)

Alia bona ab episcopo acquista.

Dicta donatio et caetera bona omnia confirmantur, addito decreto omnimodae exemptionis ab omni vi, molestia etc.

Excommunicationis poena contra violatores huiusmodi privilegii minatur.

senti episcopo, eiusque successoribus firma semper et illibata permaneant. Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore et Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem Teatinae Ecclesiae iura servantibus sit pax D. N. I. C. quatenus et fructum hic bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Dat. Beneventi per manum Iohannis diaconi xv kal. augusti indictione viii, incarn. Domini, anno MCXV.

Dat. die 18 iulii anno Domini 1115, pontif. anno xvi.

LV.

Augustodunensi Ecclesiae iura ac bona omnia confirmantur (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Confirmatio bonorum ad hanc Ecclesiam pertinentium. — Bona haec nemini liceat auferre, alienare, etc. sub privationis a dignitate et excommunicationis poena. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri Stephano Augustodunensi episcopo, eiusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Iustis votis assensum praebere, iustisque petitionibus aures accomodare nos convenit, qui licet indigni, iustitiae custodes atque praecones in excelsa apostolorum principum Petri et Pauli specula positi, Domino disponente, conspiciamur.

(1) Ex ms. D. Nerovalii edidit Nicolaus Coletus Concil. tom. xii.

Tuis igitur, frater in Christo carissime Stephane, iustis petitionibus annuentes, sanctam Augustodunensem Ecclesiam, cui Domino auctore praesides, Apostolicae Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, ut oppida, villae, seu ecclesiae, possessionesve, quas praedecessoris tui, Aganonis temporibus, Augustodunensi Ecclesiae per tuam industriam recuperata vel acquisita sunt, videlicet ecclesia Sanctae Mariae, et Sancti Lazari de Avalone, et castrum Toilonum cum eorum pertinentiis: vel in futurum per Dei gratiam recuperari vel adquiri iuste legitimeque contigerit, quieta semper et integra in eiusdem Ecclesiae iure ac possessione permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Sed omnia integra conserventur, tam tuis, quam clericorum et pauperum usibus profutura. Si qua in futurum ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore et Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena sit, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiae iusta servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episc. ss.

Datum Later. per manum Iohannis S. R. E. diaconi cardinalis, ac bibliothecarii, ii idus martii, indictione ix, incarnationis

Confirmatio bonorum ad hanc Ecclesiam pertinentium.

Bona haec nemini liceat auferre, alienare, etc. sub privationis a dignitate et excommunicationis poena.

PP. subscriptio.

dominicae anno MCXVI, pontificatus autem domni Paschalis secundi Papae, anno XVII.

Dat. die 14 martii anno Domini 1116, pontif. Paschalis anno XVII.

LVI.

Declaratio maternitatis Ecclesiae S. Stephani Bisuntin. cum decreto, ut ibi universa episcopalis ministerii officia peragantur (1).

SUMMARIUM

Series controversiae inter canonicos Sancti Stephani et canonicos Sancti Ioannis Bisuntin. — Pars utraque citata ad proferenda monumenta. — Probationes ex parte canonicorum Sancti Stephani. — Dignitas matricis Ecclesiae S. Stephano adiudicata. — Irritatio quorumcumque in contrarium facientium, etc. — Solitae clausulae. — Subscriptiones Paschalis PP. et S. R. E. cardinalium, archiepiscoporum et episcoporum, qui huic synodo Lateranensi interfuerunt.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilectis fratribus et filiis, Suffraganeis, clero et populo Bisuntinae Ecclesiae, salutem et apostolicam benedictionem.

Inter Sancti Stephani et Sancti Ioannis canonicos, de cathedra episcopali, quanta et quam diutina concertatio fuerit, plenius vos audisse, ac certius scire credimus. Canonici siquidem Beati Stephani, Romanorum se Pontificum privilegiis, seu regum scriptis, tuebantur, asserentes, pro Ecclesiae suae destructione episcopos illinc discessisse. Unde contigerit, ut apud Sancti Ioannis ecclesiam episcopalis ministerii sacramenta celebrarentur. Contra, Beati Ioannis canonici annis plurimis praeter quaestionem aliquam penes se cathedram episcopalem mansisse, et Ecclesiam suam matricem esse clamabant. Ad haec Beati Stephani fratres allegabant, frequenter super hoc praedecessores suos vel apud Apostolicae Sedis vicarium, vel apud Bisontinos episcopos

(1) Inter probationes Historiae monasterii Tironciensis Chiffletii.

reclamasse. Post longa igitur disceptationis certamina, communi fratrum nostrorum episcoporum, qui tunc synodali vocatione convenerant, seu cardinalium iudicio, deliberatum est, ut si Beati Stephani canonici idoneis testibus probare possent, quod post redintegrationem Ecclesiae suae, infra annos triginta super querela hac quaestionem fecerint, per quam illorum videretur interrupta praetentio, videlicet vel ante antistitem suum, vel ante legatum nostrum, in communi audientia, ac probatione peracta, privilegia eorum robur perpetuum obtinerent, et episcopalis sedes in posterum apud Beati Stephani ecclesiam haberetur; alioquin canonici Beati Ioannis ab hac querela liberi manerent, et episcopalem sedem, sicut tenuerunt, tenerent. Quatuor(2) igitur eiusdem Ecclesiae clerici, videlicet Petrus et Hugo presbyteri cardinales, Bonifilius succentor (1), et Guarinus presbyter, et Alcficus archipresbyter de Sancto Gorgonio, producti coram clericis Sancti Ioannis ad testimonium asserendum, et mox episcopali examinandi iudicio, et idonei inventi, huiusmodi testimonium in conspectu nostro, tactis sacrosanctis Evangeliiis, praebuerunt: (Vidi, et audivi, quod Hugo decanus Sancti Stephani, et Hugo de Palma, et Ebrardus, canonici Sancti Stephani, adversus canonicos Sancti Ioannis, Mainerium decanum, Bernardum magistrum, et Stephanum cantorem, quaestionem fecerunt de sede episcopali ante Hugonem tertium, Bisontinum archiepiscopum, fratrem Guidonis Viennensis archiepiscopi, in claustro Sancti Ioannis, infra triginta annos post redintegrationem ecclesiae Sancti Stephani). Hac demum redintegratione suscepta, communi fratrum nostrorum episcoporum, qui tunc plurimi synodali vocatione convenerant, et cardinalium iudicio, privilegia beati Stephani robur perpetuum obtinere decrevimus: et episcopalem primam sedem

(1) Qui in ecclesia post praecentorem seu principalem cantorem canit. (2) Lege quinque. (a. t.)

Probationes ex parte canonicorum Sancti Stephani.

Dignitas matricis Ecclesiae S. Stephano adiudicata.

in posterum apud eandem Beati Stephani ecclesiam permanere, et universa episcopalis ministerii officia, quae apud matrices solent Ecclesias fieri, ibidem celebranda sancimus; et quae sane scripta praeteritis temporibus ante huius discussionis certitudinem, aut a nobis elicit, aut a vicariis nostris minus providenter excussa sunt, nullum deinceps momentum, nullas vires obtinere censemus. Haec autem, sicut apud nos praesenti iudicio deliberata, et decreti praesentis literis confirmata sunt, ita in perpetuum integra et illibata servari, apostolica auctoritate praecipimus. Si quis igitur decreti huius tenore cognito, temere (quod absit) contraire tentaverit, honoris et officii sui periculum patiat, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi praesumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Irritatio quorumcumque in contrarium facientium, etc.

Solitae clausulae.

Subscriptiones Paschalis PP. et S. R. E. cardinalium, archiepiscoporum et episcoporum, qui huic synodo Lateranensi interfuerunt.

Ego PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus, hoc iudicium ratum habens, ss.

Ego Crescentius Sabinensis episcopus subscripsi.

Ego Petrus Portuensis episcopus subscripsi.

Ego Cono Praenestinus episcopus subscripsi.

Ego Anastasius cardinalis presbyter tituli Beati Clementis interfui et subscripsi.

Ego Dinizo cardinalis tituli Equitii subscripsi.

Ego Boso tituli Sanctae Anastasiae presbyter subscripsi.

Ego Vasatensis episcopus Beltrannus subscripsi.

Ego Annaldus Burdegalensis archiepiscopus subscripsi.

Ego Portugalensis episcopus Hugo subscripsi.

Ego Iohannes Briocensis episcopus subscripsi.

Ego Baldricus Dolensis archiepiscopus subscripsi.

Ego Leo diaconus cardinalis Ecclesiae Sancti Viti subscripsi.

Ego Romoaldus diaconus cardinalis Sanctae Mariae subscripsi.

Bull. Rom. Vol. II.

36

Ego Aldo diaconus cardinalis venerabilis diaconii (1) Sanctorum Sergii et Bacchi subscripsi.

Ego Petrus diaconus cardinalis Ecclesiae Sanctorum Cosmae et Damiani subscripsi.

Ego Iohannes diaconus cardinalis Sanctae Luciae subscripsi.

Datum Laterani, per manum Iohannis sanctae Romanae Ecclesiae diaconi cardinalis ac bibliothecarii, nono kalendas aprilis, indictione IX, incarnationis dominicae anno MCXVI, pontificatus autem domni Paschalis II Papae, anno XVII.

Dat. die 24 martii anno Domini 1116, pontif. anno XVII.

LVII.

Monasterium S. Archangeli ad Morfissam in civitate Neapoli sub Apostolicae Sedis protectione et tutela suscipitur (2).

SUMMARIUM

Exordium. — Monasterium sub Sedis Apostolicae tutela suscipitur. — Bonaque omnia confirmantur. — Addito immunitatis decreto a quacumque perturbatione. — PP. subscriptio.

Paschalis episcopus servus servorum Dei, dilecto filio Gregorio abbati monasterii S. Archangeli, quod ad Morfissa dicitur, intra civitatem Neapolitanam, eiusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Piae postulatio voluntatis effectu debet prosequenti compleri: quatinus et devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, et utilitas postulata vires indubitanter assumat. Quia igitur dilectio tua, ad Sedis Apostolicae portum confugiens, eius tuitionem devotione debita perquisivit, nos per interventum venerabilis fratris nostri Gregorii Neapolitani antistitis, supplicationi tuae elementer annuimus, et B. Archangeli monasterium, cui Deo au-

(1) Forsitan diaconiae. (a. t.) (2) Edidit Ughell. Ital. Sac. tom. IX.

Exordium

Monasterium sub Sedis Apostolicae tutela suscipitur

Series controversiae inter canonicos Sancti Ioannis Bisuntin.

Pars utraque citata ad proferenda monumenta.

ctore praesides, sub tutelam Apostolicae Sedis excipimus. Per praesentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quaecumque praedia, quaecumque possessiones idem coenobium in praesenti ix indictione legitime possidet, quaecumque in futurum concessione Pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, vel aliis iustis modis poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, et illibata permaneant. Dецernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eidem (1) monasterium temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel iuste datas suis usibus vindicare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substantiatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva Neapolitani antistitis canonica reverentia; cui tamen monasterium ipsum gravare omnino non liceat, nec exactiones inferre, aut consuetudines aliquas, quae fratrum quieti noceant, irrogare. Si quis igitur in futurum archiepiscopus, aut episcopus, imperator aut rex, dux aut princeps, magister militum, comes, vicecomes, iudex, castaldus, aut ecclesiastica quaelibet saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo Corpore et Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiacet. Cunctis autem eidem monasterio iusta servantibus sit pax D. N. I. C., quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen, amen.

† EGO PASCHALIS catholicae Ecclesiae episcopus.

(1) Lege *idem*. (R. T.)

Datum Albae per manum Iohannis sanctae Romanae Ecclesiae diac. card. ac bibliothecarii, III id. aprilis, indict. ix, incarnationis dominicae anno MCXVI, pontificatus autem domni Paschalis II Papae anno XVII.

Dat. die 11 aprilis anno Domini 1116, pontif. anno XVII.

GELASIUS II

PAPA CLXI.

Anno aerae Christi comm. MCXVIII.

Gelasius secundus, natione Campanus, ex patre Crescentio, antea dictus Ioannes Caietanus, primum monachus Cassinensis, mox S. R. E. diaconus cardinalis tit. S. Mariae in Cosmedin, electus in Romanum Pontificem die 25 ianuarii 1118, consecratus die 10 martii eiusdem anni. Sedit in pontificatu annum I, dies IV (1), imperantibus, in Oriente Alexio Comneno, et Calo Ioanne, patri Alexio successore: in Occidente vero Henrico IV imperatoribus; obiit Cluniaci die 29 ianuarii sequentis anni. Corpus eius honorabiliter intra limen Cluniacensis coenobii requiescit in pace. Vacavit sedes dies IV (2).

Schisma vigesimum quintum in Ecclesia.

Henricus imperator, statim die post electionem Gelasii PP. quadragesimo quarto (3) Mauricium Bracarensem episcopum, qui Burdinus vulgo dicitur, anno praeterito a Paschali II in concilio Beneventi excommunicatum, in matris Ecclesiae gremium ingressit: ab eoque in praemium

(1) Ab electionis die computandos, ut cum catalogis ac chronicis consentiamus. Si vero tempus pontificatus Gelasiani a consecrationis die, prout mos et inceptus a nobis ordo exigit, statuere velimus, Petro Pictaviensi, qui huius Pontificis epitaphium elaboravit, assentiendum est, qui illum vita functum asserit, cum pontificatus viz ageret primum Pastor venerabilis annum. (2) Inclusis extremis. (3) Sic faretur Gelasius in epistola ad Ecclesiam Gallicanam, quam refert Baronius hoc anno 1118.

schismatis imperator iterum consecratus est postridie kalendas iunii. Mauricius Gregorii nomen accepit in pseudopontificatu: iterato anathemate percussus est, primo ab eodem Gelasio in synodo Capuana, mox a Callisto II successore in Remensi, a quo pariter, anno 1120, Sutrii captus, Romamque perductus, ad monasterium Sanctae Trinitatis, quod Cavae dicitur, delegatus est (1). Inde duos post annos extractus in Ianula, quae arx est in rupe imminente civitati Sancti Germani, custodiae mancipatus est. Hinc eum deduxit Honorius II, anno 1124, ut in arcem Fumonis duceretur, ubi mortuus.

I.

Oldegario Barchionensi episcopo, ad Tarraconensem Ecclesiam translato, archiepiscopatus et ius metropolitum confirmatur, palliumque conceditur (2).

SUMMARIUM

Exordium a Tarraconensis Ecclesiae dignitate desumptum. — Oldegario Barchionensis Ecclesiae confirmatur: — Adicitur ei dioecesis Dertosana, donec proprium habendi episcopum capax efficiatur. — Ius metropolitum conceditur; et pallium. — Pallii usus et significatio. — Adhortatio ad Oldegarium. — Gelasii PP. subscriptio.

Gelasius episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri Oldegario Barchionen. episcopo salutem et apostolicam benedictionem.

Tarraconensis civitatis Ecclesiae (3) insignem olim fuisse metropolim, et scripturarum veterum, et divisionum provincialium monumenta declarant: ad cuius profecto restitutionem praedecessores nostri plurimum laborasse noscuntur; unde etiam temporibus nostris Berengario Ausonensi episcopo a praedecessore nostro

(1) Falcone Beneventano teste. (2) Ex Archiv. Regali Barcinonae a Rebullosa editum transcripsit Bollandus Act. Sanctorum mensis martii die VI, cap. III Vitae S. Oldegarii. (3) Lege *Ecclesiam*. (R. T.)

sanctae memoriae Urbano Papa pallium datum fuit. Et nos ergo ad eiusdem civitatis restaurationem penitus intendentes, te, carissime frater Oldegario, Barchionen. episcopum, ipsius Ecclesiae antistitem constituimus, et pallium ipsum tibi ex Apostolicae Sedis liberalitate concedimus; ea nimirum provisione, et ea fiducia, ut pro data tibi a Domino facultate, civitatem ipsam et Ecclesiam studeas omnimodo ad Domini Dei nostri honorem et gloriam restaurare. Sane Dertosam, si divina clementia populo christiano reddiderit, in suburbanam parochiam metropoli Tarraconensi concedimus, donec, praestante Deo, Tarraconensis Ecclesia robor status sui recipiat; mox Dertosa ipsa proprium pastorem obtineat. Porro Tarraconensem civitatem cum terminis suis, sicut ab illustri Barchionensium comite Raymundo, per manus tuas Tarraconensi Ecclesiae tradita, et scripti sui libertate (1) firmata est, praesentis decreti pagina tibi tuisque successoribus, eiusdem sedis metropolitans, in perpetuum confirmamus. Tibi ergo, tuisque legitimis successoribus in eadem cathedra constituendis, et per te Tarraconensi Ecclesiae refirmamus ipsam Tarraconensem provinciam; ut in ea debeatis deinceps et suffraganeos episcopos ordinare, et concilia secundum formam canonicam celebrare, et omnia iuxta metropolitanam curiam largiente Domino providere; salva in omnibus Apostolicae Sedis auctoritate ac reverentia.

Pallii vero usum fraternitas tua infra Ecclesiam tantum ad sacra missarum solemnias se noverit obtinere, his videlicet diebus, Nativitate Domini, Circumcisione, Epiphania, Coena Domini, Sabbato Sancto, Resurrectione Domini, Ascensione, Pentecoste, in solemnitatibus Beatae Dei Genitricis Virginis Mariae, in natalitiis B. Ioannis Baptistae atque apostolorum omnium, in festivitate B. Theclae et B. Fructuosi martyris, in consecrationibus

(1) Fortasse liberalitate.

Oldegario Barchionensis Ecclesiae confirmatur.

Adicitur ei dioecesis Dertosana, donec proprium habendi episcopum capax efficiatur.

Ius metropolitum conceditur; et pallium.

Pallii usus et significatio.

Bonaque omnia confirmantur;

Addito immunitatis decreto a quacumque perturbatione.

PP. subscriptio.